

H5. Ruimtmeetkunde.

5.1 Punten, lijnen en vlakken.

Opgave 1:

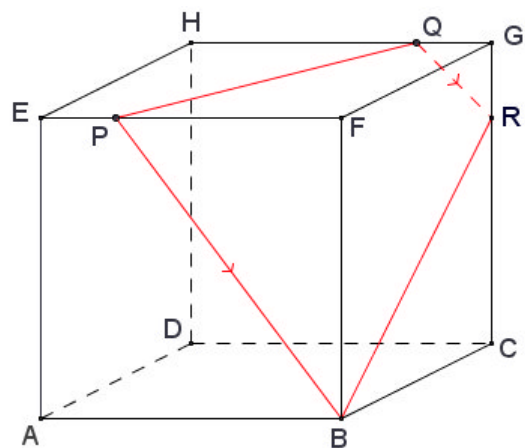
- de punten A, B, E en F liggen in één vlak en de lijnen AE en BF zijn niet evenwijdig, dus snijden ze elkaar.
- nee, punt C ligt niet in vlak AEF , dus AE en CF kruisen elkaar.

Opgave 2:

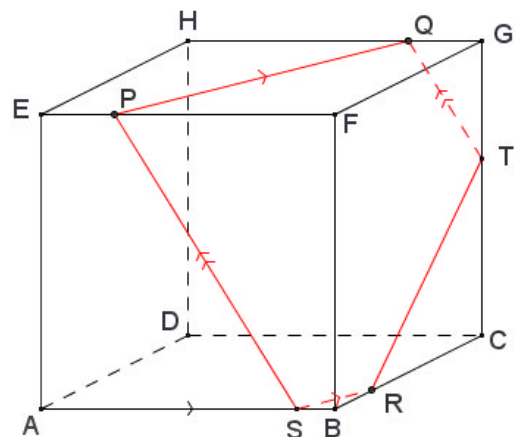
- D, S, Q
- G, E, R
- M, P
- B, M

Opgave 3:

- Teken BP en PQ .
Teken door punt Q een lijn evenwijdig met BP ; dat levert punt R .
Teken BR .

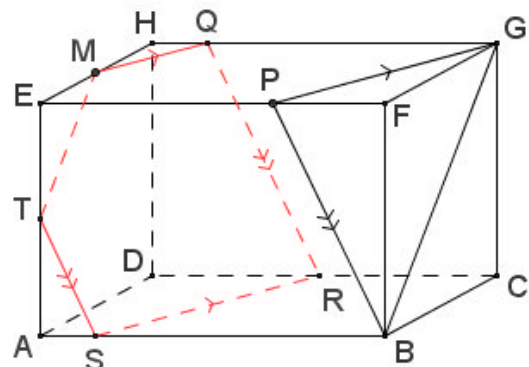

- Teken PQ .
Teken door punt R de lijn evenwijdig met PQ ; dat levert punt S .
Teken PS .
Teken door punt Q de lijn evenwijdig met PS ; dat levert punt T .
Teken RT .

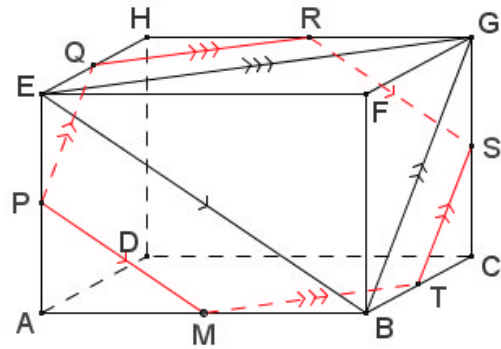
Opgave 4:

- Teken door punt M de lijn evenwijdig met PG ; dat levert punt Q .
Teken door punt Q de lijn evenwijdig met BP ; dat levert punt R .
Teken door punt R de lijn evenwijdig met PG ; dat levert punt S .
Teken door punt S de lijn evenwijdig met BP ; dat levert punt T .
Teken MT .

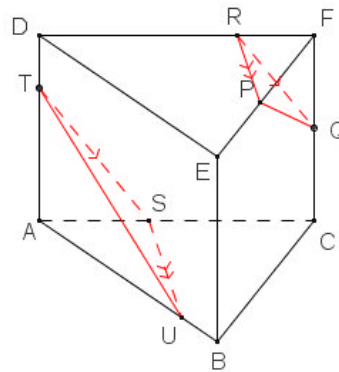
Opgave 5:

Teken door punt M de lijn evenwijdig met BE ;
dat levert punt P .
Teken door punt P de lijn evenwijdig met BG ;
dat levert punt Q .
Teken door punt Q de lijn evenwijdig met EG ;
dat levert punt R .
Teken door punt R de lijn evenwijdig met BE ;
dat levert punt S .
Teken door punt S de lijn evenwijdig met BG ;
dat levert punt T .
Teken MT .

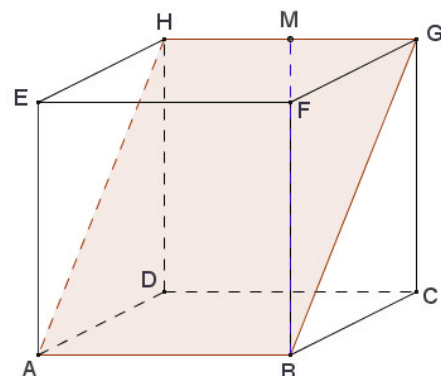
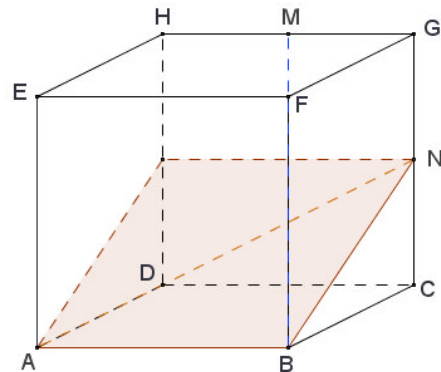
Opgave 6:

Teken in het achtervlak door punt T een lijn
evenwijdig met QR . Dat levert punt S .
Teken in het grondvlak door punt S een lijn
evenwijdig met PR . Dat levert punt U .
Verbind in het linker voorvlak de punten T en U .

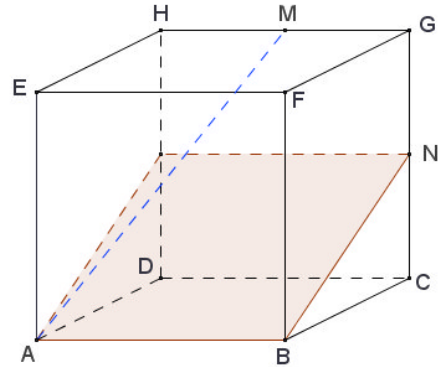

Opgave 7:

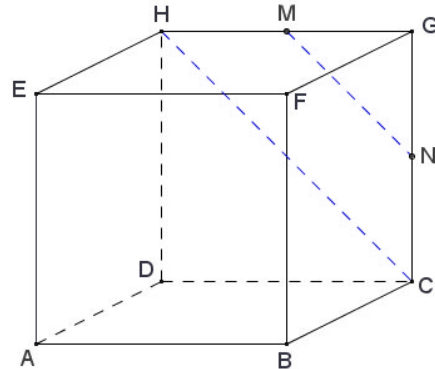
- punt M ligt niet in vlak ABN
dus AN en BM kruisen elkaar
- punt M ligt in vlak ABH en AH en BM
zijn niet evenwijdig, dus snijden ze elkaar

- c. punt M ligt niet in vlak ABN
 dus AH en BM kruisen elkaar

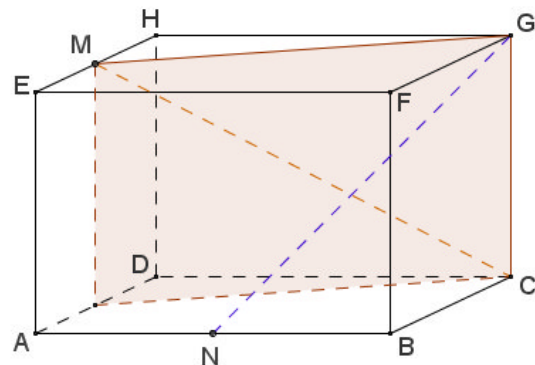

- d. punt M ligt in vlak CHN en
 MN en CH zijn evenwijdig

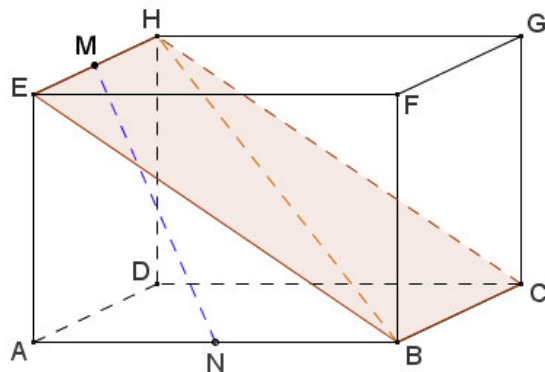

Opgave 8:

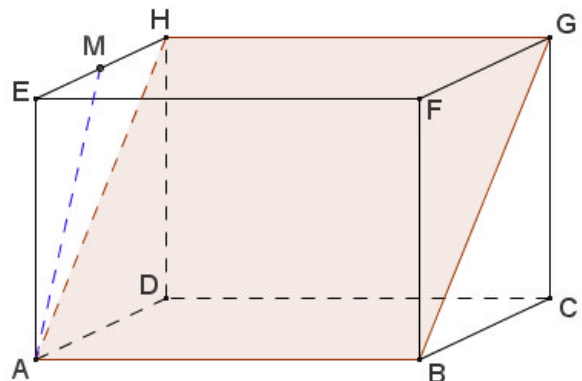
- a. punt N ligt niet in vlak CGM
 dus CM en NG kruisen elkaar

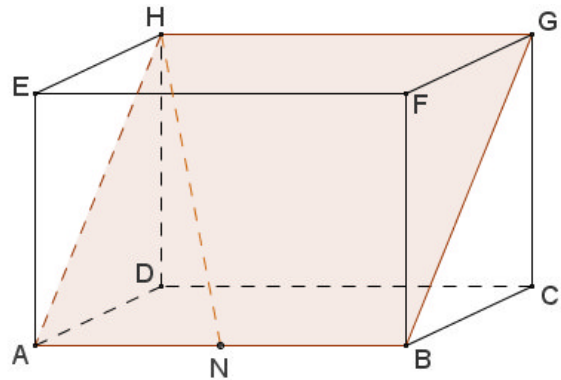
- b. punt N ligt niet in vlak BHM
 dus BH en MN kruisen elkaar

- c. punt M ligt niet in vlak ABG
 dus AM en BG kruisen elkaar

- d. de punten B, G, H en N liggen in één vlak en BG en HN zijn niet evenwijdig, dus snijden ze elkaar

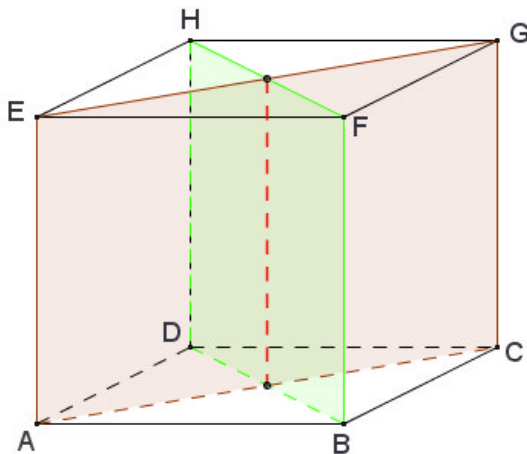

Opgave 9:

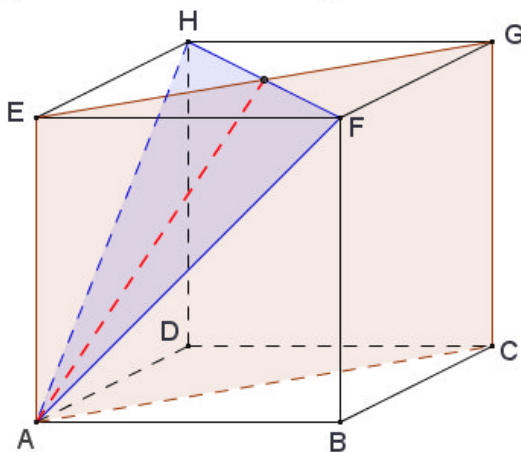
- de punten A, B, E en F liggen in één vlak en AE en BF zijn niet evenwijdig, dus snijden ze elkaar
- de punten M, N, H en K liggen in één vlak en MN en KH zijn niet evenwijdig, dus snijden ze elkaar
- punt G ligt niet in vlak CFK , dus KG en CF kruisen elkaar

Opgave 10:

a.

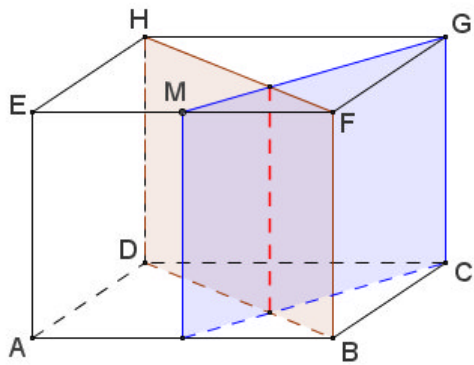

b.

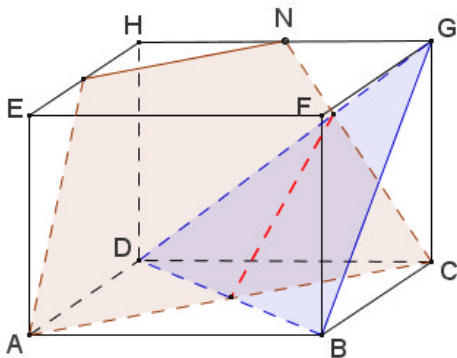

Opgave 11:

a.

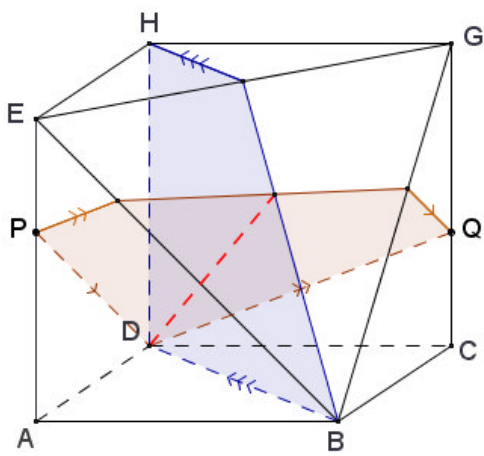

b.

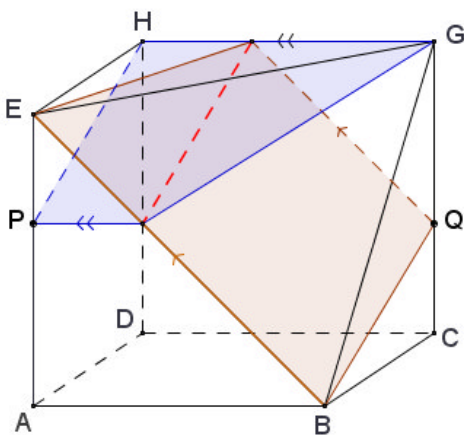

Opgave 12:

a.

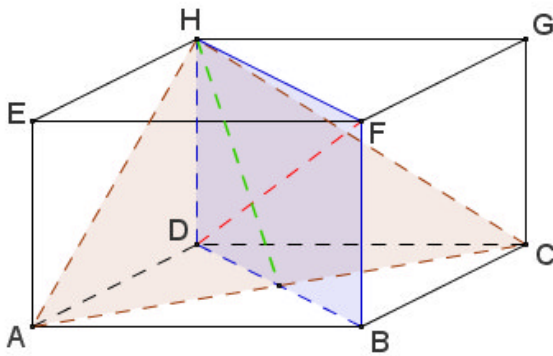

b.

Opgave 13:

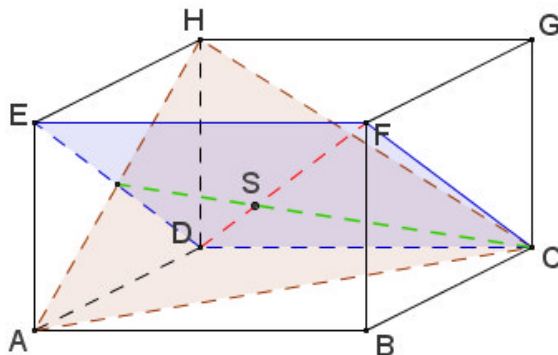
a.

b. Lijn k ligt in vlak $BDHF$ en in dat vlak ligt ook DF , dus snijden DF en lijn k elkaar (want ze zijn niet evenwijdig).

c. Lijn k ligt ook in het vlak ACH , dus punt S ligt in vlak ACH en op DF .

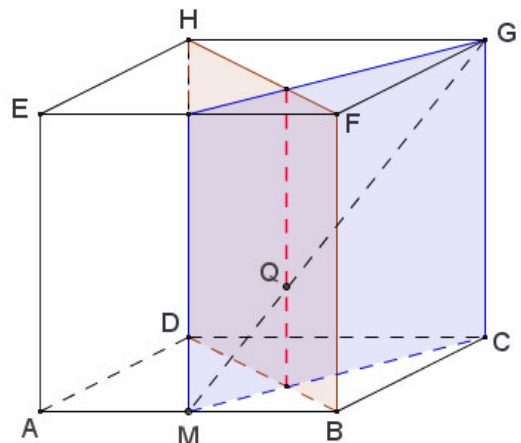
d.

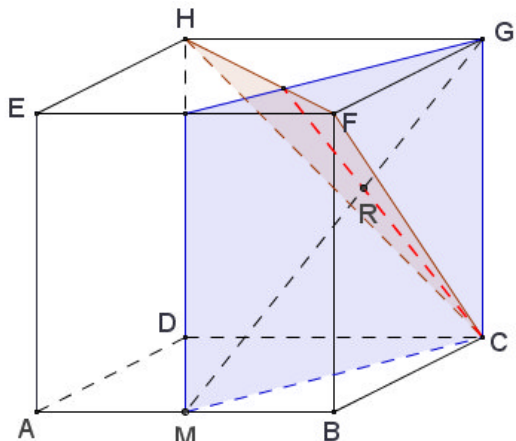
e. Punt S is het snijpunt van lijn l en DF .

Opgave 14:

a. Teken het verticale hulpvlak CGM .
Teken de snijlijn van de vlakken DBF en CGM .
Het snijpunt van GM met de snijlijn is het gevraagde punt Q .

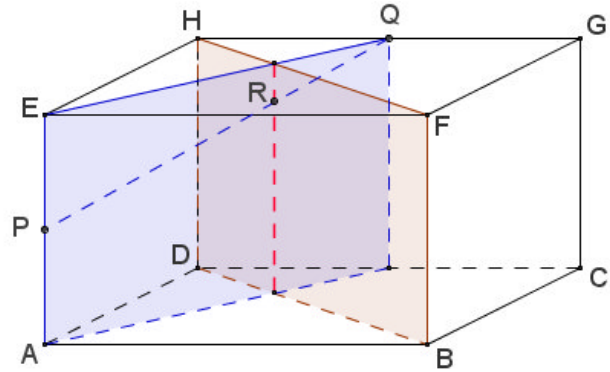

b. Teken het verticale hulpvlak CGM .
Teken de snijlijn van de vlakken CHF en CGM .
Het snijpunt van GM met de snijlijn is het gevraagde punt R .

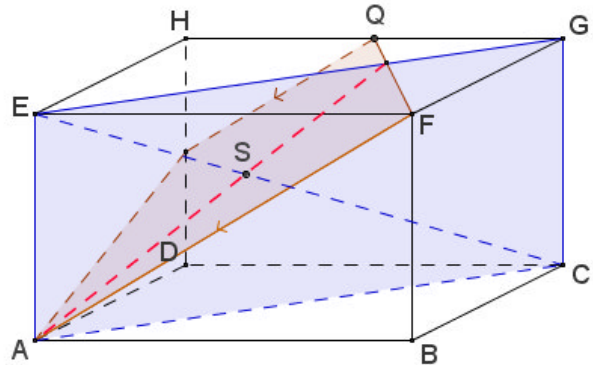

Opgave 15:

- a. Teken het hulpvlak AEQ .
Teken de snijlijn van de vlakken AEQ en DBF .
Punt R is het snijpunt van deze snijlijn met lijn PQ .

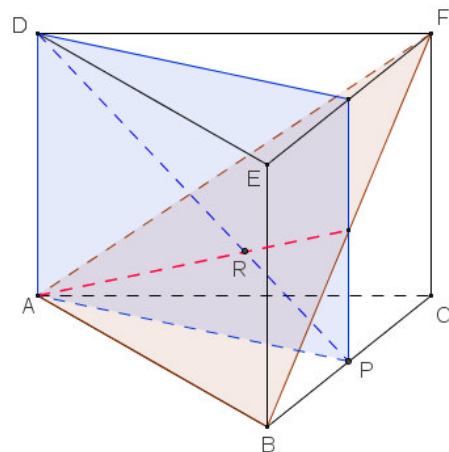

- b. Teken het hulpvlak $CGEA$.
Teken de snijlijn van de vlakken $CGEA$ en AFQ .
Punt S is het snijpunt van deze snijlijn met lijn CE .

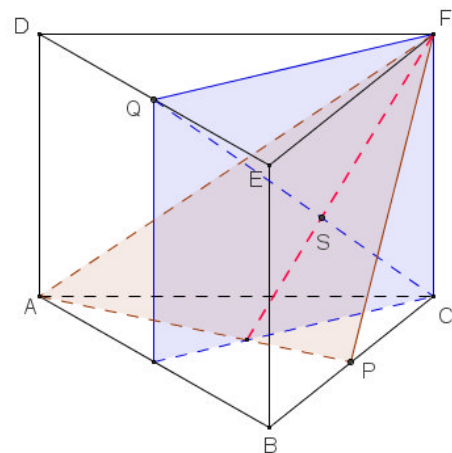

Opgave 16:

- a. Teken het hulpvlak DAP .
Teken de snijlijn van de vlakken DAP en ABF .
Punt R is het snijpunt van deze snijlijn met lijn DP .

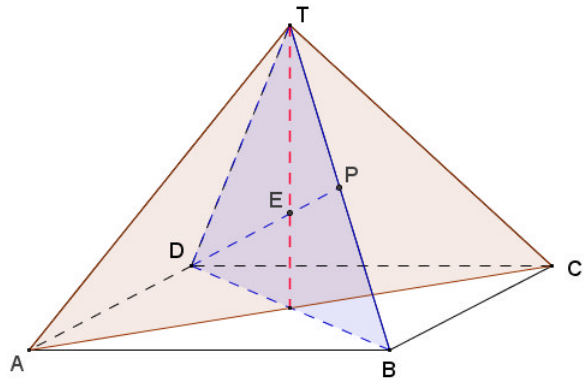

- b. Teken het hulpvlak CFQ .
Teken de snijlijn van de vlakken CFQ en APF .
Punt S is het snijpunt van deze snijlijn met lijn CQ .

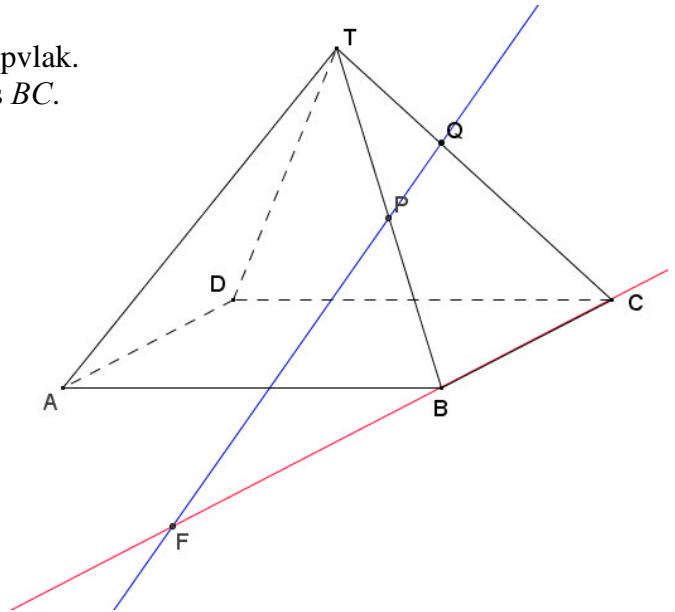

Opgave 17:

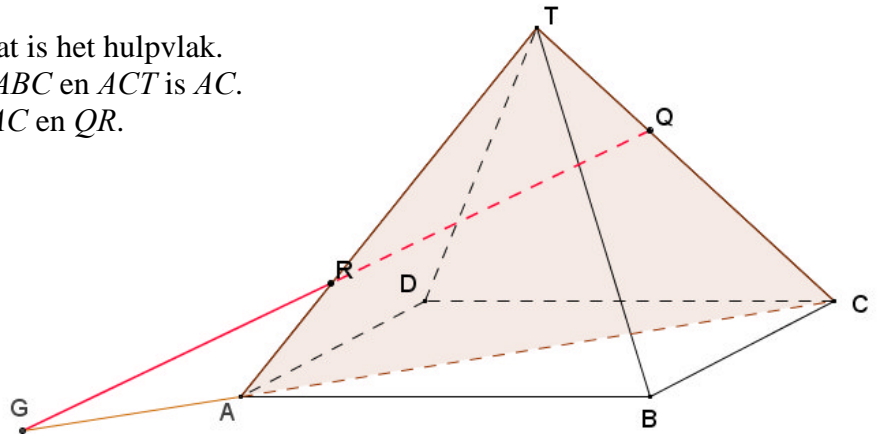
- a. Teken het hulpvlak BDT .
Teken de snijlijn van de vlakken BDT en ACT .
Punt E is het snijpunt van deze snijlijn met DP .

- b. PQ ligt in het vlak BCT , dus dat is het hulpvlak.
De snijlijn van de vlakken ABC en BCT is BC .
Punt F is het snijpunt van PQ en BC .

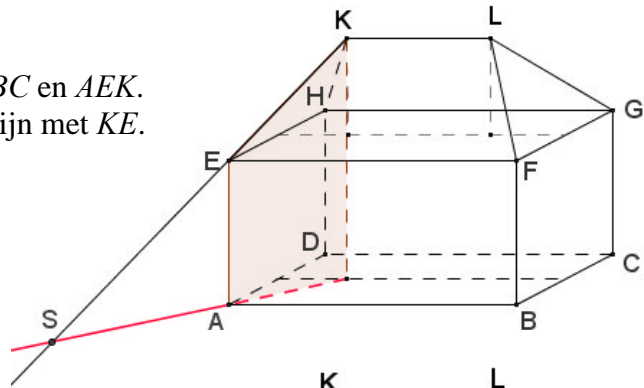
- c. QR ligt in vlak ACT , dus dat is het hulpvlak.
De snijlijn van de vlakken ABC en ACT is AC .
Punt G is het snijpunt van AC en QR .

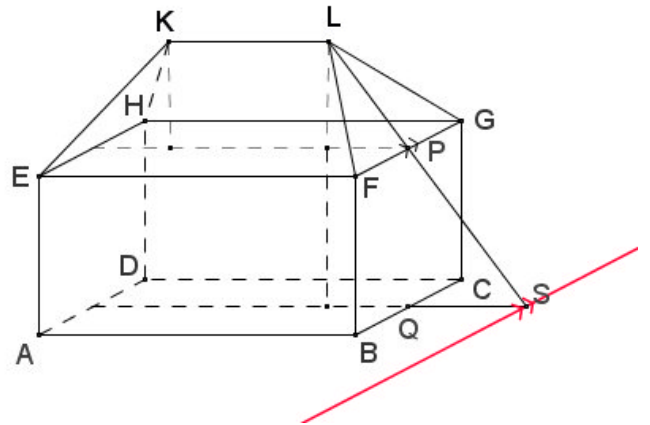

Opgave 18:

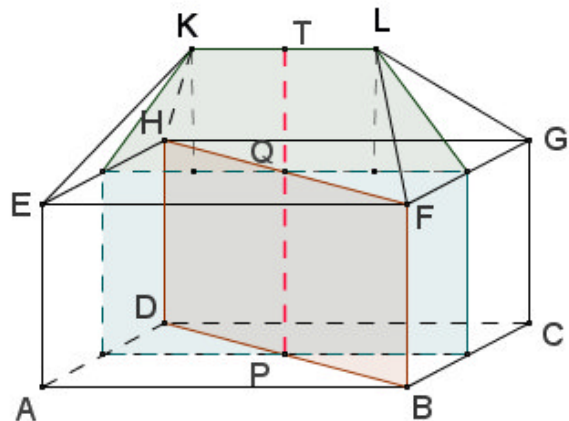
- a. Teken het verticale hulpvlak AEK .
Teken de snijlijn van de vlakken ABC en AEK .
Punt S is het snijpunt van deze snijlijn met KE .

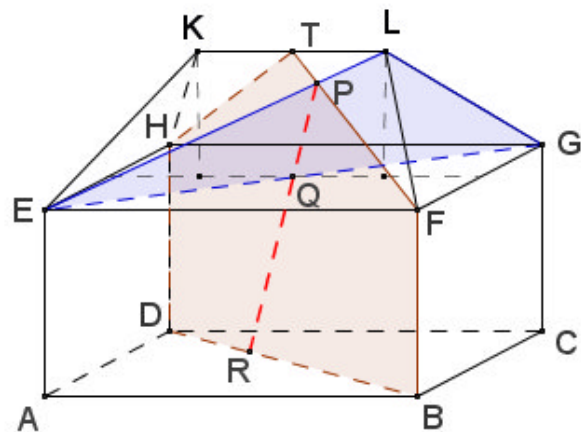
- b. Punt P is het midden van FG .
Punt Q is het midden van BC .
Teken het verticale hulpvlak LPQ .
 LP snijdt het grondvlak $ABCD$ in punt S .
Teken door punt S een lijn evenwijdig met FG .

- c. Teken het verticale hulpvlak door KL .
 PQ is de snijlijn van dit hulpvlak met het vlak $BDHF$.
Punt T is het snijpunt van PQ en KL .

- d. Teken het verticale vlak $BDHTF$.
 TF snijdt EL in punt P .
 EG snijdt FH in punt Q .
Lijn PQ is de snijlijn van de vlakken BDH en EGL .

Opgave 19:

	lijn	vlak
lijn	evenwijdig snijgend kruisend	evenwijdig snijgend
vlak		evenwijdig snijgend

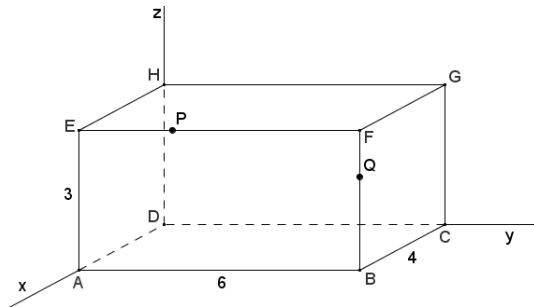
5.2 Coördinaten in de ruimte

Opgave 20:

- $M(4, 4\frac{1}{2}, 3)$
- $N(2, 5, 3)$
- $B(4, 5, 0)$
- $G(0, 5, 3)$
- $E(4, 0, 3)$
- $C(0, 5, 0)$

Opgave 21:

a.

- $B(4, 6, 0)$ $E(4, 0, 3)$ $F(4, 6, 3)$ $G(0, 6, 3)$
- zie opgave a
- $M = (\frac{4+4}{2}, \frac{2+6}{2}, \frac{3+2}{2}) = (4, 4, 2\frac{1}{2})$

Opgave 22:

- $C(0, 6, 0)$ $F(6, 6, 6)$
 $M = (\frac{0+6}{2}, \frac{6+6}{2}, \frac{0+6}{2}) = (3, 6, 3)$
- $C(0, 6, 0)$ $Q(6, 0, 3)$
 $R = (\frac{0+6}{2}, \frac{6+0}{2}, \frac{0+3}{2}) = (3, 3, 1\frac{1}{2})$
- punt S ligt op de x -as, dus $y_S = 0$ en $z_S = 0$
 $D(0, 0, 6) \xrightarrow{+(6, 0, -3)} Q(6, 0, 3) \xrightarrow{+(6, 0, -3)} S(12, 0, 0)$
- voor ieder punt op de lijn BF geldt dat $x = 6$ en $y = 6$
 $Q(6, 0, 3) \xrightarrow{+(0, 3, 3)} P(6, 3, 6) \xrightarrow{+(0, 3, 3)} T(6, 6, 9)$

Opgave 23:

- $B(6, 6, 0)$ $T(3, 3, 8)$
 $M = (\frac{6+3}{2}, \frac{6+3}{2}, \frac{0+8}{2}) = (4\frac{1}{2}, 4\frac{1}{2}, 4)$
- $C(0, 6, 0)$ $M(4\frac{1}{2}, 4\frac{1}{2}, 4)$
 $P = (\frac{0+4\frac{1}{2}}{2}, \frac{6+4\frac{1}{2}}{2}, \frac{0+4}{2}) = (2\frac{1}{4}, 5\frac{1}{4}, 2)$
- $M(4\frac{1}{2}, 4\frac{1}{2}, 4)$ $S(3, 3, 0)$
 $Q = (\frac{4\frac{1}{2}+3}{2}, \frac{4\frac{1}{2}+3}{2}, \frac{4+0}{2}) = (3\frac{3}{4}, 3\frac{3}{4}, 2)$

Opgave 24:

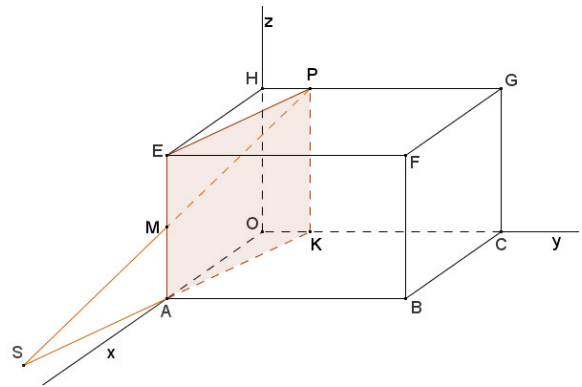
- a. $H(-6,6,0)$ $K(-6,0,6)$ $P(-6,0,12)$
- b. $A(6,0,0)$ $N(-6,6,12)$
 $midden = (\frac{6+(-6)}{2}, \frac{0+6}{2}, \frac{0+12}{2}) = (0,3,6)$
- c. $C(0,6,0)$ $P(-6,0,12)$
 $midden = (\frac{0+(-6)}{2}, \frac{6+0}{2}, \frac{0+12}{2}) = (-3,3,6)$
- d. punt J
- e. punt Q ligt op de y -as, dus $x_Q = 0$ en $z_Q = 0$
 $M(0,6,12) \xrightarrow{+(0,-6,-6)} D(0,0,6) \xrightarrow{+(0,-6,-6)} Q(0,-6,0)$

Opgave 25:

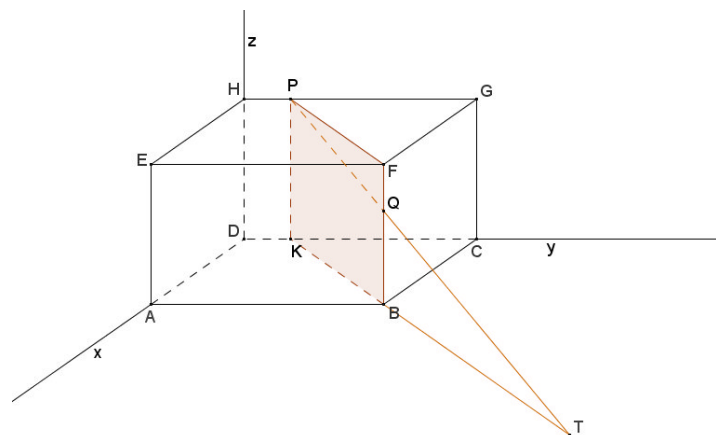
- a. $A(3,3,0)$ $B(-3,3,0)$ $C(-3,-3,0)$ $D(3,-3,0)$ $E(3,3,6)$ $F(-3,3,6)$ $G(-3,-3,6)$
 $H(3,-3,6)$ $T(0,0,10)$
- b. punt P ligt in het Oxy -vlak, dus $z_P = 0$
 $T(0,0,10) \xrightarrow{+(3,-3,-4)} H(3,-3,6) \xrightarrow{+\frac{1}{2} \cdot (3,-3,-4)} P(7\frac{1}{2}, -7\frac{1}{2}, 0)$
- c. als je punt P spiegelt in de x -as krijg je punt Q , dus $Q = (7\frac{1}{2}, 7\frac{1}{2}, 0)$

Opgave 26:

- a. teken het verticale hulpvlak $AEPK$
punt S is het snijpunt van PM en AK
punt S ligt in het grondvlak dus $z_S = 0$
 $P(0,1,3) \xrightarrow{+(4,-1,-1\frac{1}{2})} M(4,0,1\frac{1}{2})$
 $M(4,0,1\frac{1}{2}) \xrightarrow{+(4,-1,-1\frac{1}{2})} S(8,-1,0)$

- b. teken het verticale hulpvlak $BFPK$
punt T is het snijpunt van PQ en KB
punt T ligt in het grondvlak dus $z_T = 0$
 $P(0,1,3) \xrightarrow{+(4,4,-1)} Q(4,5,2)$
 $Q(4,5,2) \xrightarrow{+2 \cdot (4,4,-1)} T(12,13,0)$

Opgave 27:

- a. lijn MP ligt in het vlak BCT
 BC is de snijlijn van de vlakken BCT en ABC
 punt D is het snijpunt van MP en BC
 $C(0,6,0)$ $T(3,3,8)$
 $M = (\frac{0+3}{2}, \frac{6+3}{2}, \frac{0+8}{2}) = (1\frac{1}{2}, 4\frac{1}{2}, 4)$
 $T(3,3,8)$ $B(6,6,0)$ dus $\vec{TB} = (3,3,-8)$
 $\vec{TP} = \frac{3}{4} \cdot \vec{TB} = \frac{3}{4} \cdot (3,3,-8) = (2\frac{1}{4}, 2\frac{1}{4}, -6)$
 $P = T + \vec{TP} = (3,3,8) + (2\frac{1}{4}, 2\frac{1}{4}, -6) = (5\frac{1}{4}, 5\frac{1}{4}, 2)$
 punt D ligt in het grondvlak, dus $z_D = 0$

$$M(1\frac{1}{2}, 4\frac{1}{2}, 4) \xrightarrow{+(3\frac{3}{4}, \frac{3}{4}, -2)} P(5\frac{1}{4}, 5\frac{1}{4}, 2)$$

$$P(5\frac{1}{4}, 5\frac{1}{4}, 2) \xrightarrow{+(3\frac{3}{4}, \frac{3}{4}, -2)} D(9, 6, 0)$$

- b. lijn PQ ligt in het vlak ABT
 AB is de snijlijn van de vlakken ABT en ABC
 punt E is het snijpunt van PQ en AB
 $\vec{TA} = (3, -3, -8)$
 $Q = T + \frac{1}{4} \cdot \vec{TA} = (3,3,8) + \frac{1}{4} \cdot (3, -3, -8) = (3\frac{3}{4}, 2\frac{1}{4}, 6)$
 punt E ligt in het grondvlak, dus $z_E = 0$

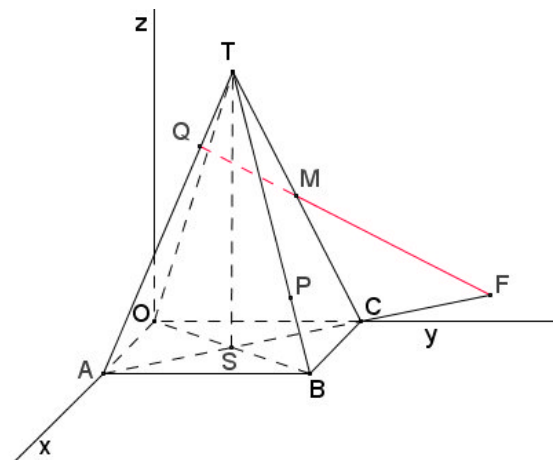
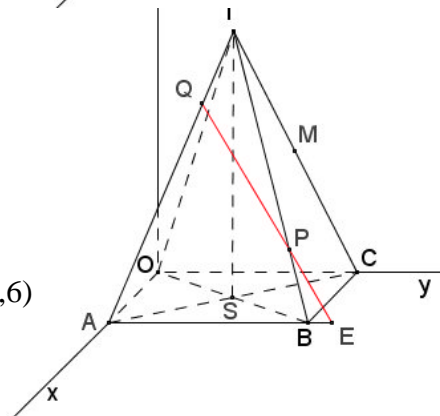
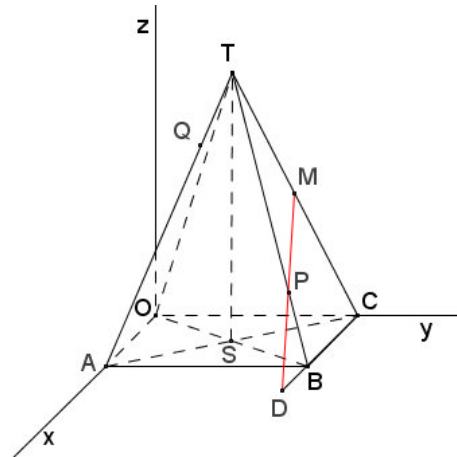
$$Q(3\frac{3}{4}, 2\frac{1}{4}, 6) \xrightarrow{+(1\frac{1}{2}, 3, -4)} P(5\frac{1}{4}, 5\frac{1}{4}, 2)$$

$$P(5\frac{1}{4}, 5\frac{1}{4}, 2) \xrightarrow{+\frac{1}{2} \cdot (1\frac{1}{2}, 3, -4)} E(6, 6\frac{3}{4}, 0)$$

- c. lijn QM ligt in het vlak ACT
 AC is de snijlijn van de vlakken ACT en ABC
 punt F is het snijpunt van QM en AC
 punt F ligt in het grondvlak, dus $z_F = 0$

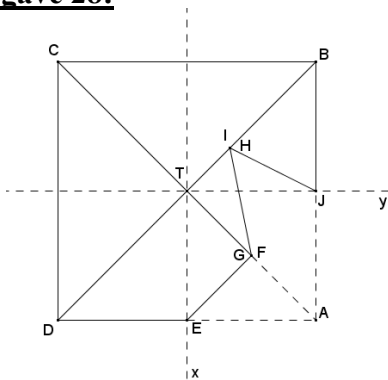
$$Q(3\frac{3}{4}, 2\frac{1}{4}, 6) \xrightarrow{+(-2\frac{1}{4}, 2\frac{1}{4}, -2)} M(1\frac{1}{2}, 4\frac{1}{2}, 4)$$

$$M(1\frac{1}{2}, 4\frac{1}{2}, 4) \xrightarrow{+2 \cdot (-2\frac{1}{4}, 2\frac{1}{4}, -2)} F(-3, 9, 0)$$

Opgave 28:

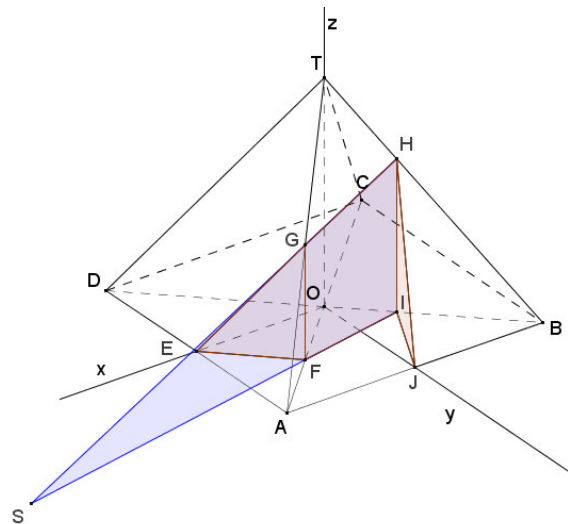
- a.

- b. lijn HG ligt in het verticale vlak $HGFI$
 de lijn FI is de snijlijn van de vlakken $HGFI$ en het grondvlak
 punt S is het snijpunt van HG en FI
 punt S ligt in het grondvlak, dus $z_S = 0$

$$H(-2,2,6) \xrightarrow{+(5,1,-1\frac{1}{2})} G(3,3,4\frac{1}{2})$$

$$G(3,3,4\frac{1}{2}) \xrightarrow{+3(5,1,-1\frac{1}{2})} S(18,6,0)$$

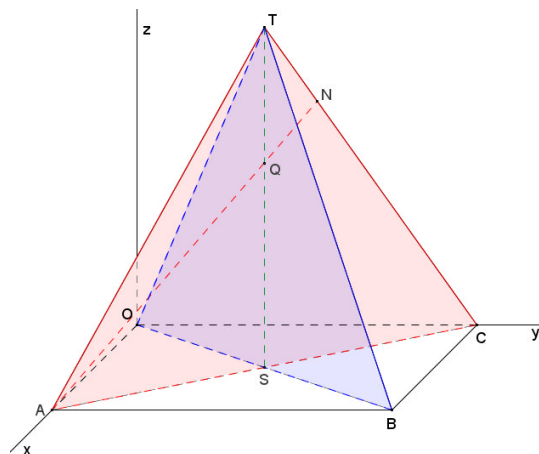

Opgave 29:

- a. $AM = \sqrt{4^2 + 3^2} = \sqrt{25} = 5$
 b. $\triangle ABS$ en $\triangle MDS$ vormen een zandloperfiguur
 c. $\frac{AS}{MS} = \frac{AB}{MD} = \frac{6}{3} = \frac{2}{1}$
 d. $AS : MS = 2 : 1$ dus $MS = \frac{1}{2} \cdot AS$
 $AM = AS + MS = AS + \frac{1}{2} \cdot AS = 1\frac{1}{2} \cdot AS$ dus $AS = \frac{2}{3} \cdot AM$
 e. $AS = \frac{2}{3} \cdot AM = \frac{2}{3} \cdot 5 = \frac{10}{3} = 3\frac{1}{3}$

Opgave 30:

- a. AN ligt in het vlak ACT
 lijn ST is de snijlijn van de vlakken ACT en OBT
 punt Q is het snijpunt van AN en ST

- b. $\triangle CPN \sim \triangle CST$ (snavefiguur)

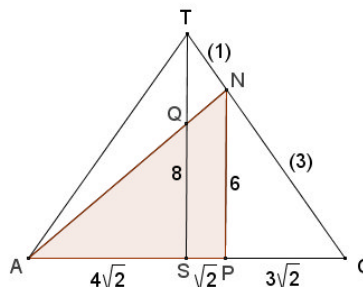
$$\frac{PN}{ST} = \frac{CN}{CT}$$

$$\frac{PN}{8} = \frac{3}{4} \text{ dus } PN = \frac{8 \cdot 3}{4} = 6$$

$$\triangle ASQ \sim \triangle APN$$

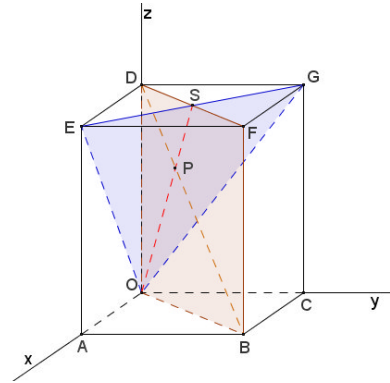
$$\frac{SQ}{PN} = \frac{AS}{AP}$$

$$\frac{SQ}{6} = \frac{4\sqrt{2}}{5\sqrt{2}} = \frac{4}{5} \text{ dus } SQ = 6 \cdot \frac{4}{5} = \frac{24}{5} = 4\frac{4}{5} \text{ dus } Q = (4,4,4\frac{4}{5})$$

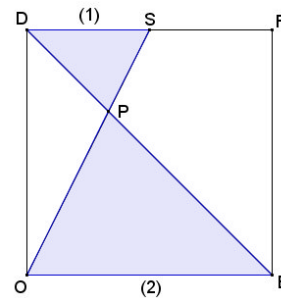

Opgave 31:

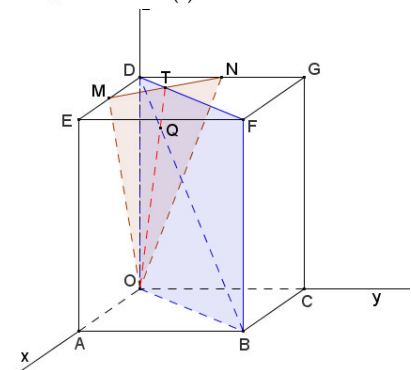
- a. BD ligt in het hulpvlak $OBFD$
 OS is de snijlijn van de vlakken OEG en $OBFD$
 punt P is het snijpunt van BD en OS

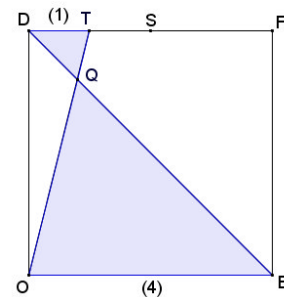
- b. $B(3,4,0)$ $D(0,0,5)$ dus $\overrightarrow{BD} = (-3, -4, 5)$
 $P = B + \frac{2}{3} \cdot \overrightarrow{BD} = (3, 4, 0) + \frac{2}{3} \cdot (-3, -4, 5) = (1, 1\frac{1}{3}, 1\frac{1}{3})$

- c. BD ligt in het hulpvlak $OBFD$
 OT is de snijlijn van de vlakken OMN en $OBFD$
 punt Q is het snijpunt van de lijnen BD en OT

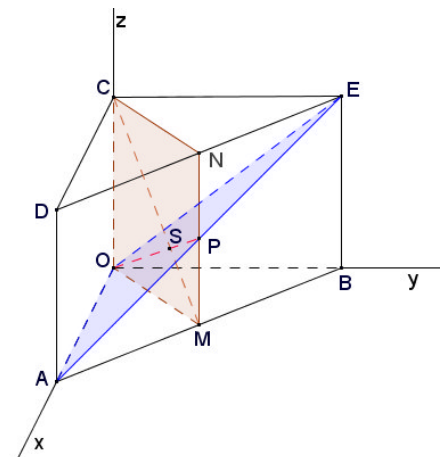

- d. $Q = B + \frac{4}{5} \cdot \overrightarrow{BD} = (3, 4, 0) + \frac{4}{5} \cdot (-3, -4, 5) = (\frac{3}{5}, \frac{4}{5}, 4)$

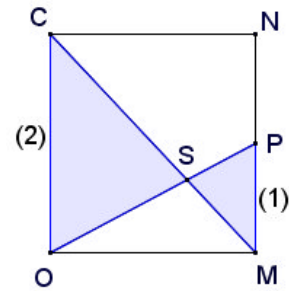

Opgave 32:

- a. CM ligt in het verticale hulpvlak $OMNC$
 OP is de snijlijn van de vlakken OAE en $OMNC$
 punt S is het snijpunt van CM en OP

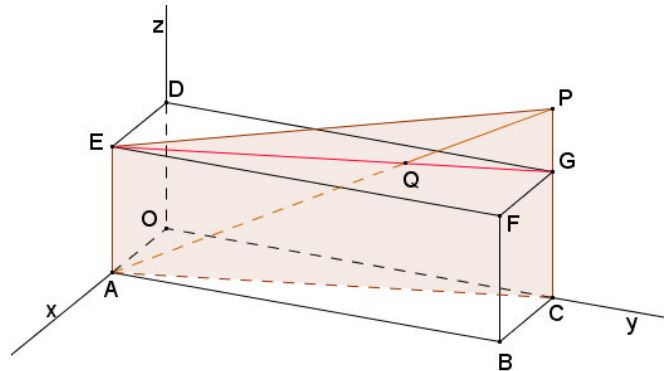

- b. $M(2,2,0) \quad P(2,2,1\frac{1}{2})$
 $S = \frac{2}{3} \cdot \overrightarrow{OP} = \frac{2}{3} \cdot (2,2,1\frac{1}{2}) = (1\frac{1}{3}, 1\frac{1}{3}, 1)$

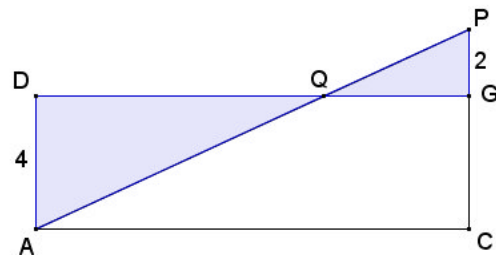

Opgave 33:

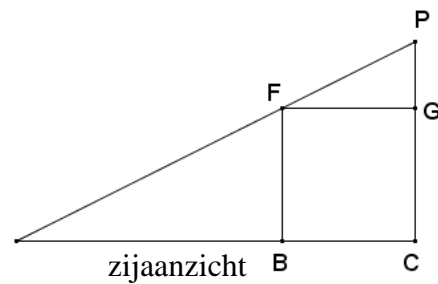
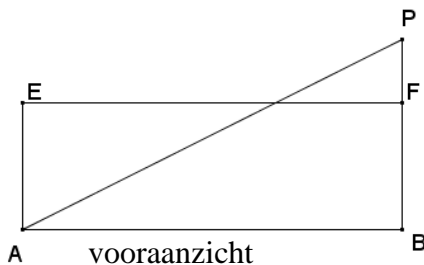
- a. AP ligt in het verticale vlak $ACPE$
 EG is de snijlijn van de vlakken $ACPE$ en $DEFG$
 punt Q is het snijpunt van AP en EG

- b. $Q = A + \frac{2}{3} \cdot \overrightarrow{AP} = (4,0,0) + \frac{2}{3} \cdot (-4,12,6)$
 $Q = (1\frac{1}{3}, 8, 4)$

- c.

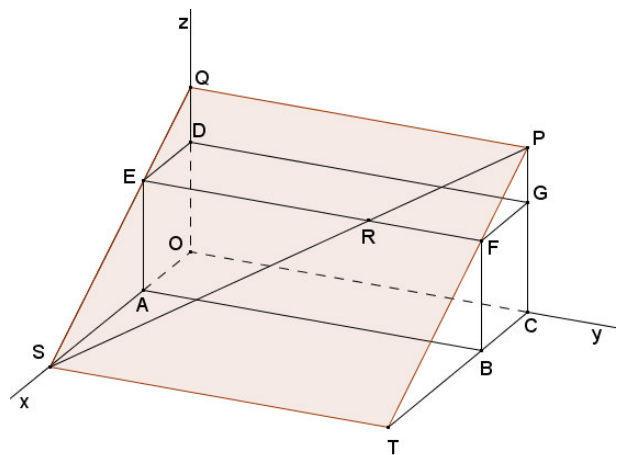
- d. teken door punt P de lijn evenwijdig aan de y -as, deze snijdt de z -as in punt Q
 teken de lijn QE , deze snijdt de x -as in punt S
 teken de lijn PF , deze snijdt de lijn BC in punt T
 teken het vlak $PQST$
 punt R is het snijpunt van PS en EF

- e. $P(0,12,6) \quad S(12,0,0)$

$$\overrightarrow{PS} = (12, -12, -6)$$

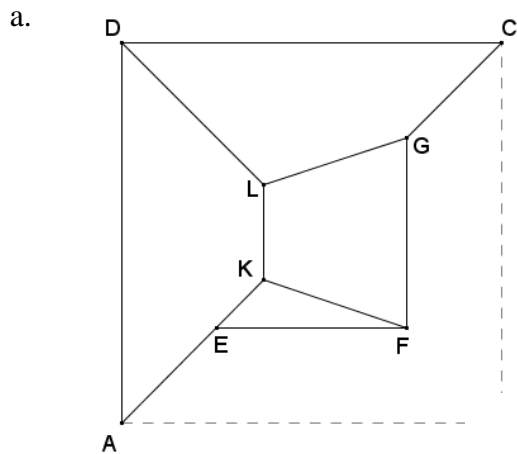
punt R ligt op EF dus $z_R = 4$

$$R = P + \frac{1}{3} \cdot \overrightarrow{PS} = (0,12,6) + \frac{1}{3} \cdot (12, -12, -6) = (4, 8, 4)$$

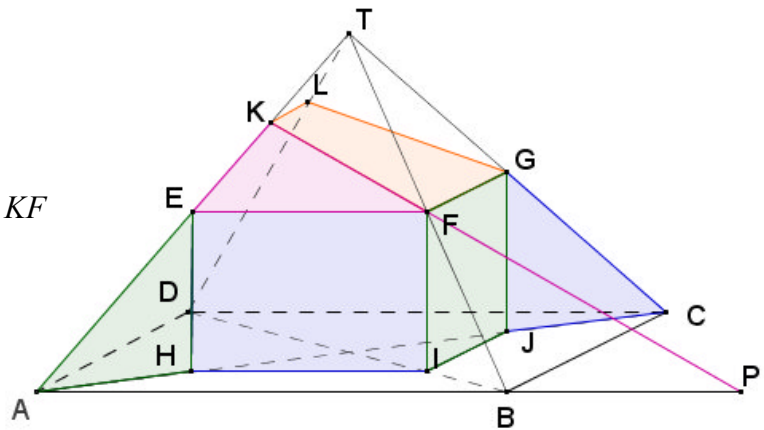

Opgave 34:

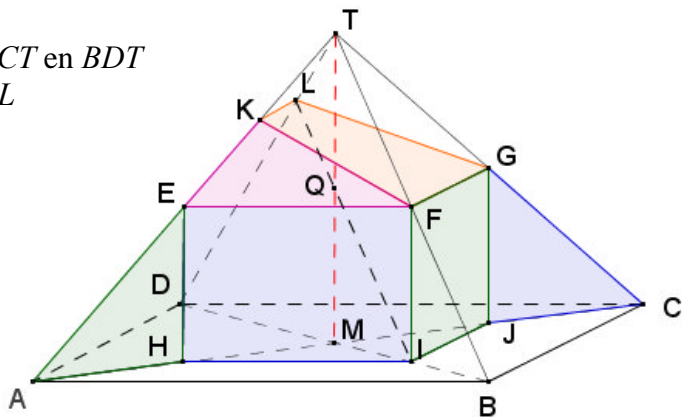

- b. KF ligt in het vlak ABT
 AB is de snijlijn van de vlakken $ABCD$ en ABT
 punt P is het snijpunt van AB en KF

- c. $A = (6, -6, 0)$
 $B(6, 6, 0)$
 $T(0, 0, 8)$
 $E(3, -3, 4)$
 $F(3, 3, 4)$
 $K(1\frac{1}{2}, -1\frac{1}{2}, 6)$
 $\vec{KF} = (1\frac{1}{2}, 4\frac{1}{2}, -2)$
 Punt P ligt in het grondvlak, dus $z_p = 0$
 $P = (3, 3, 4) + 2 \cdot (1\frac{1}{2}, 4\frac{1}{2}, -2) = (6, 12, 0)$

- d. lijn IL ligt in het vlak BDT
 TM is de snijlijn van de vlakken ACT en BDT
 punt Q is het snijpunt van TM en IL
 $I(3, 3, 0)$ $L(-1\frac{1}{2}, -1\frac{1}{2}, 6)$
 $\vec{IL} = (-4\frac{1}{2}, -4\frac{1}{2}, 6)$
 $Q = I + \frac{2}{3} \cdot \vec{IL}$
 $= (3, 3, 0) + \frac{2}{3} \cdot (-4\frac{1}{2}, -4\frac{1}{2}, 6)$
 $= (0, 0, 4)$

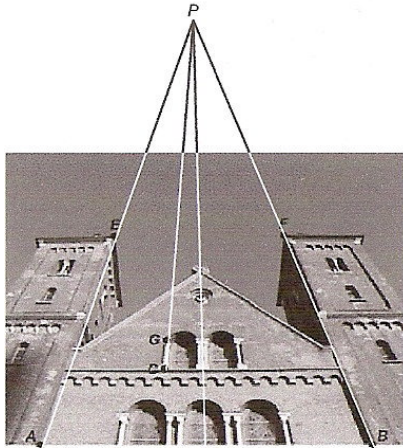
5.3 Centrale projectie

Opgave 35:

- a.
- b. ja
- c. de lijnen in vlak $ABFE$ gaan door punt P
de lijnen in vlak $BCGF$ gaan door punt Q

Opgave 36:

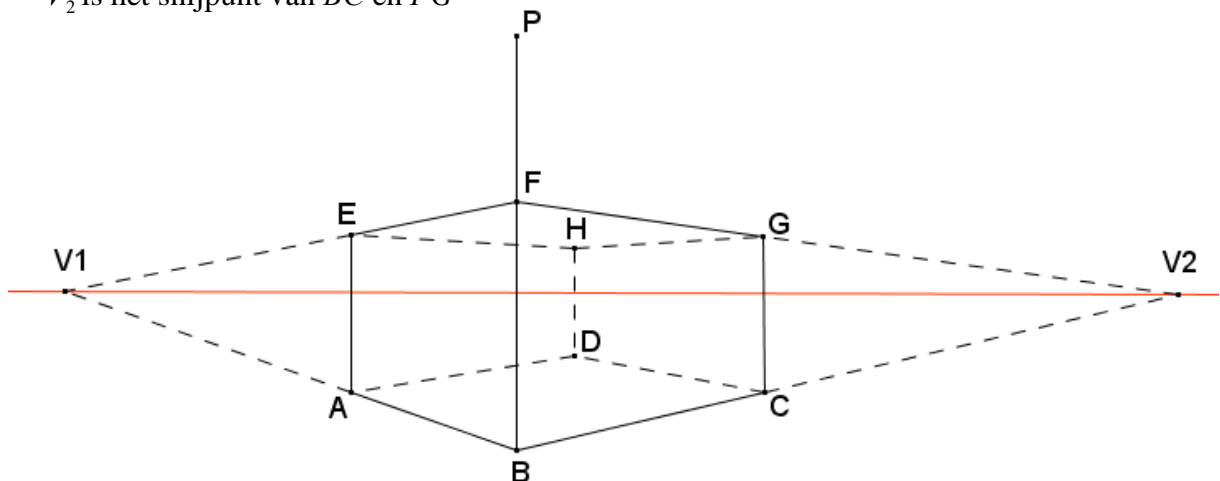

Opgave 37:

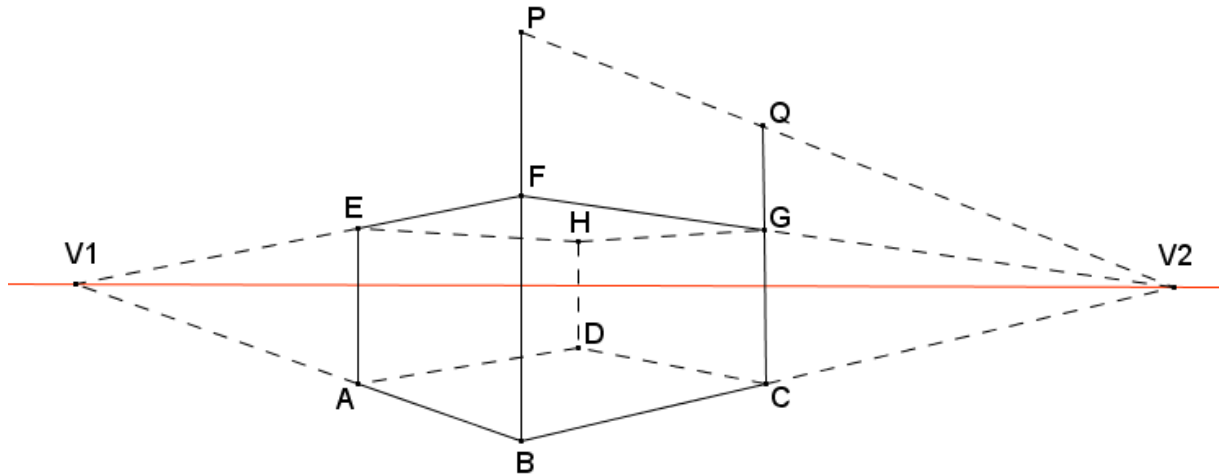
- a. foto a: AD en BC
foto b: AB en CD
foto c: AE en BF
- b. foto a: AE en BF
foto b: AE en BF
foto c: AB en CD
- c. de foto's zijn vanaf een verschillend standpunt genomen

Opgave 38:

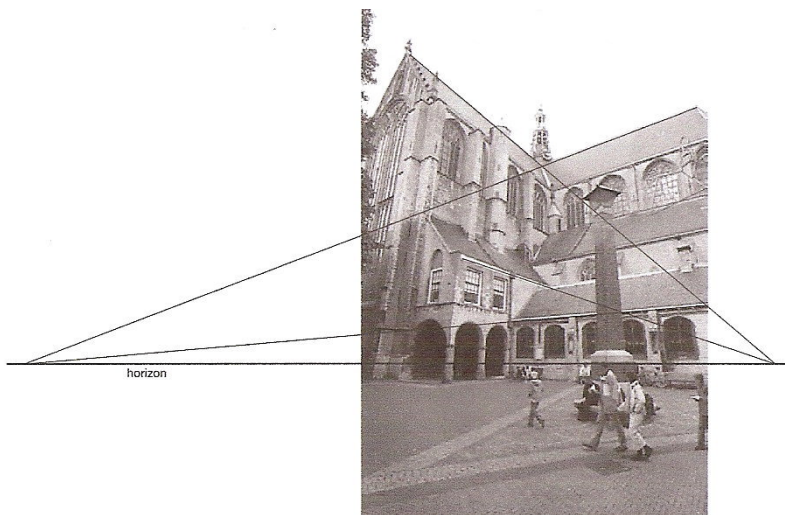
- a. V_1 is het snijpunt van AB en EF
 V_2 is het snijpunt van BC en FG

- b. Teken lijnstuk PV_2
 Punt Q is het snijpunt van PV_2 en CG

Opgave 39:

Opgave 40:

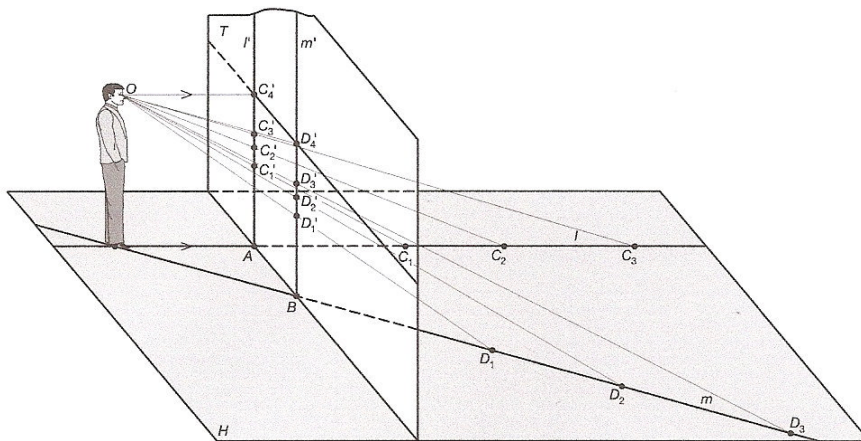
- a. In foto a zijn de lijnstukken AB en EF evenwijdig met de horizon.
 In foto b zijn deze lijnstukken niet evenwijdig met de horizon.
 b. Het snijpunt van de lijnen AD , BC , EH en FG .

Opgave 41:

- a. foto I
 b. Foto II is vanaf ooghoogte genomen en foto III is vanaf een grotere hoogte genomen.

Opgave 42:

a.

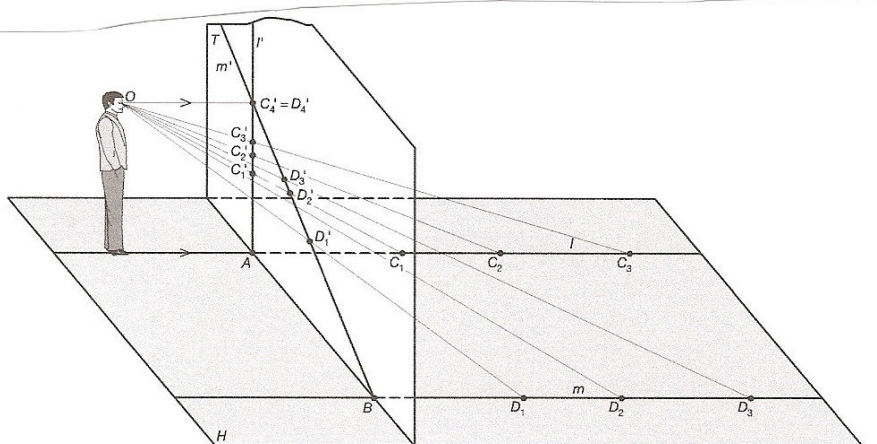

- b. OC_4 is evenwijdig met l
- c. zie tekening
- d. zie tekening
- e. $C_4'D_4'$

Opgave 43:

a.

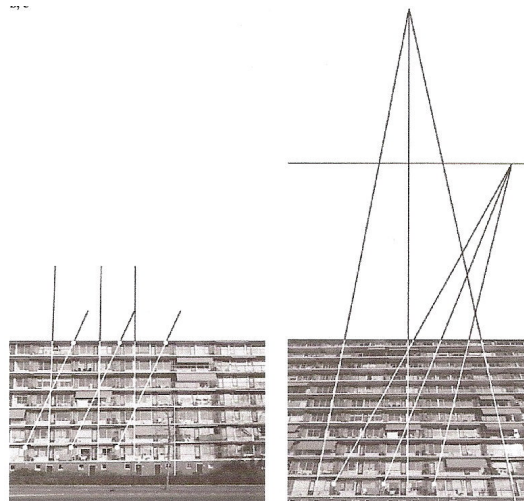
b.

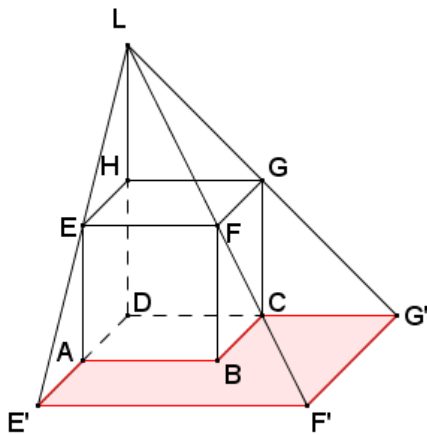
- c. OD_4 is evenwijdig met OC_4' , dus punt D_4' is hetzelfde punt als punt C_4'
- d. zie tekening

Opgave 44:

- a. foto I is van Sanne
- b. Op de foto van Sanne hebben de verticale lijnen geen verdwijnpunt. Op de foto van Michiel hebben de verticale lijnen wel een verdwijnpunt.
- c.

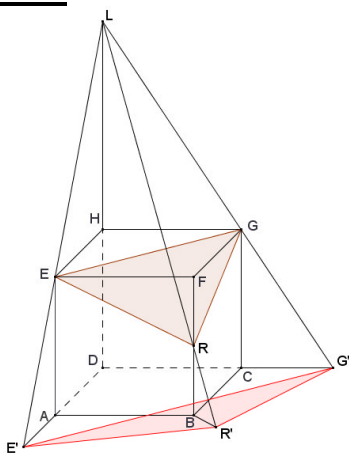

Opgave 45:

Opgave 46:

a.

b. $\triangle AEE' \sim \triangle DLE'$ (snavefiguur)

$$\text{dus } \frac{AE}{DL} = \frac{AE'}{DE'}$$

$$\frac{4}{10} = \frac{AE'}{AE' + 4}$$

$$10AE' = 4(AE' + 4)$$

$$10AE' = 4AE' + 16$$

$$6AE' = 16$$

$$AE' = \frac{16}{6} = 2\frac{2}{3}$$

$$\text{zo ook } CG' = 2\frac{2}{3}$$

punt R is het midden van BF dus punt R' is het midden van $B'F'$

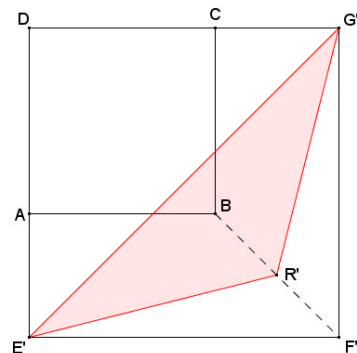
in $\triangle EFR'$ is de afstand van punt R' tot EF' gelijk aan $1\frac{1}{3}$

$$Opp(DE'F'G') = 6\frac{2}{3} \cdot 6\frac{2}{3} = 44\frac{4}{9}$$

$$Opp(\triangle E'F'G') = \frac{1}{2} \cdot 44\frac{4}{9} = 22\frac{2}{9}$$

$$Opp(\triangle E'F'R') = \frac{1}{2} \cdot 6\frac{2}{3} \cdot 1\frac{1}{3} = 4\frac{4}{9}$$

$$Opp(\triangle E'R'G') = Opp(\triangle E'F'G') - 2 \cdot Opp(\triangle E'F'R') = 22\frac{2}{9} - 2 \cdot 4\frac{4}{9} = 13\frac{3}{9} = 13\frac{1}{3}$$

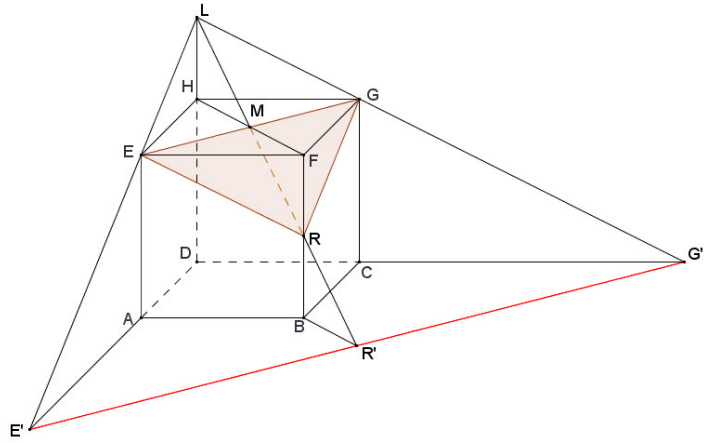
- c. Punt M is het snijpunt van EG en FH .
 L is het snijpunt van MR en DH

$$\triangle FRM \sim \triangle HLM \text{ (zandloper)}$$

$$\frac{HL}{FR} = \frac{HM}{FM}$$

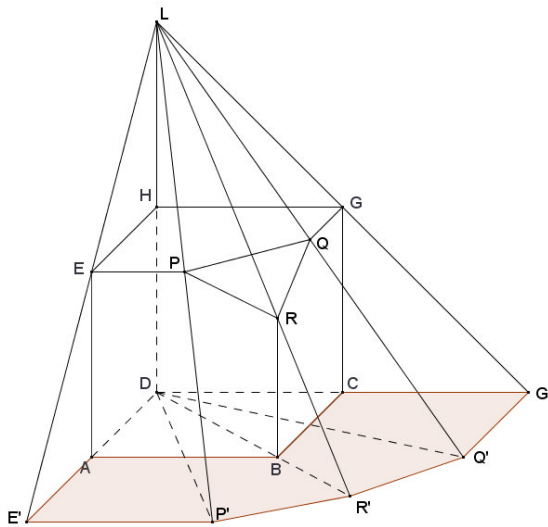
$$\frac{HL}{2} = \frac{2\sqrt{2}}{2\sqrt{2}}$$

$$HL = 2$$

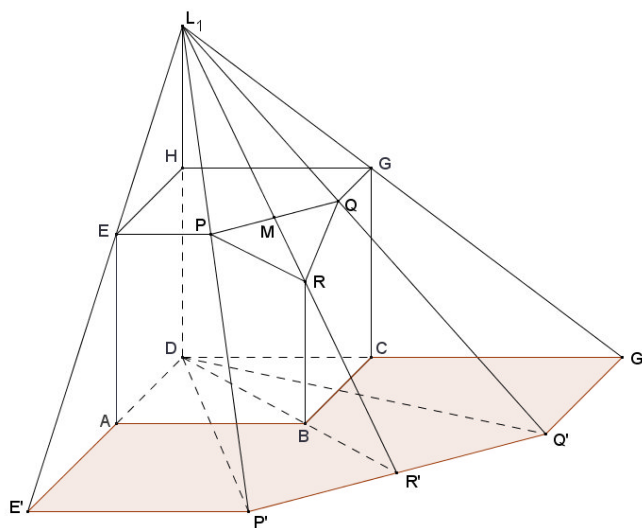

Opgave 47:

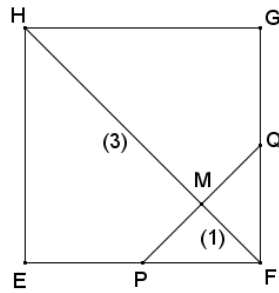
a.

- b. punt M is het midden van PQ
 punt R' is het snijpunt van BD en MR
 punt L_1 is het snijpunt van MR en DH

c. $\frac{FM}{HM} = \frac{1}{3}$
 dus $\frac{FR}{HL_1} = \frac{1}{3}$
 $\frac{1}{HL_1} = \frac{1}{3}$
 dus $HL_1 = 3$

$$\triangle AEE' \sim \triangle HL_1E$$

$$\frac{AE'}{HE} = \frac{HE}{HL_1}$$

$$\frac{AE'}{4} = \frac{4}{3}$$

$$AE' = \frac{16}{3} = 5\frac{1}{3}$$

$$\triangle DAU \sim \triangle DE'P'$$

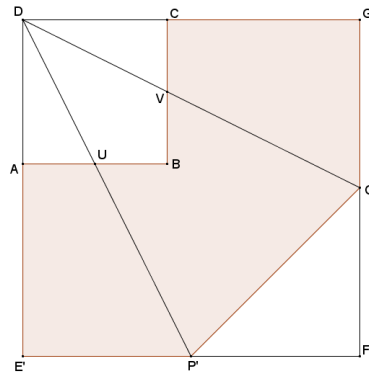
$$\frac{DA}{DE'} = \frac{AU}{E'P'}$$

$$\frac{4}{9\frac{1}{3}} = \frac{2}{E'P'}$$

$$E'P' = 4\frac{2}{3}$$

$$P'F' = 9\frac{1}{3} - 4\frac{2}{3} = 4\frac{2}{3}$$

$$Opp(\text{schaduw}) = 9\frac{1}{3} \cdot 9\frac{1}{3} - 4 \cdot 4 - \frac{1}{2} \cdot 4\frac{2}{3} \cdot 4\frac{2}{3} = 60\frac{2}{9}$$

Opgave 48:

a. nee dat is niet mogelijk.

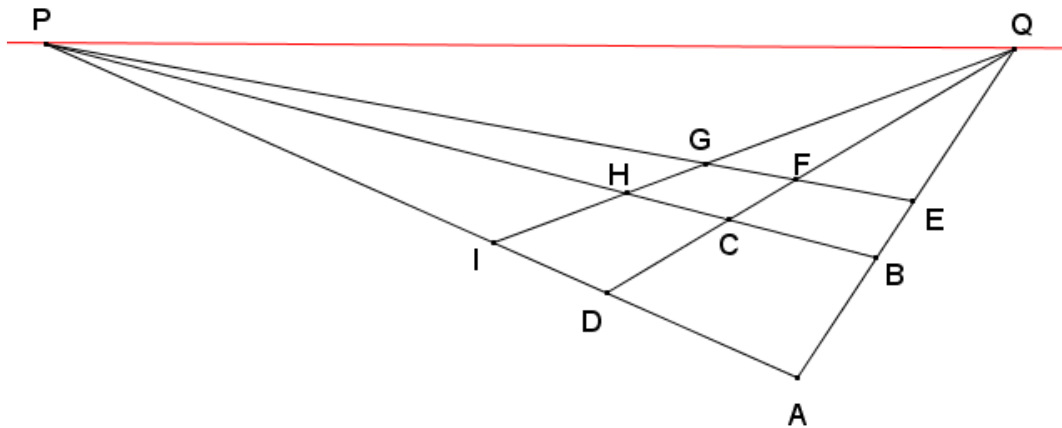
Alleen als de hoogte van de lamp gelijk is aan de hoogte van het boek, vallen de schaduwen van de punten A, B en C op één lijn, maar dan liggen deze schaduwen op de horizon.

b. dan moet de lamp in het vlak van de voorkant of in het vlak van de achterkant liggen.

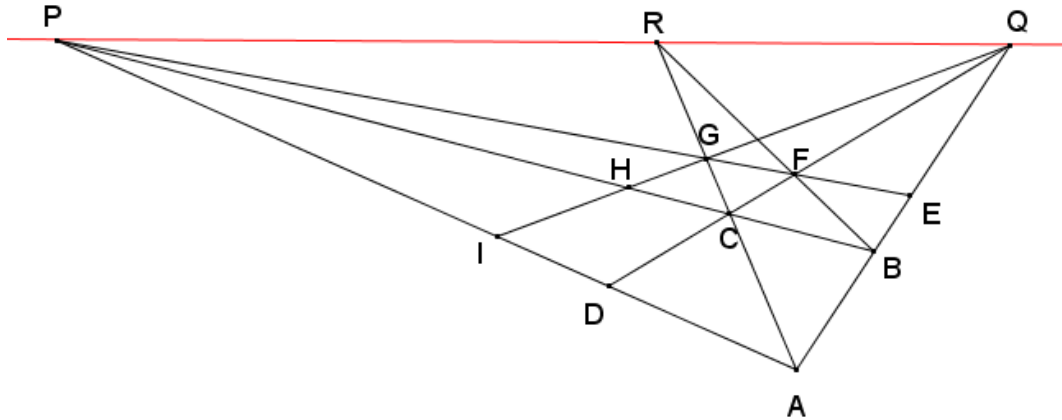
5.4 Verdubbelen in perspectief

Opgave 49:

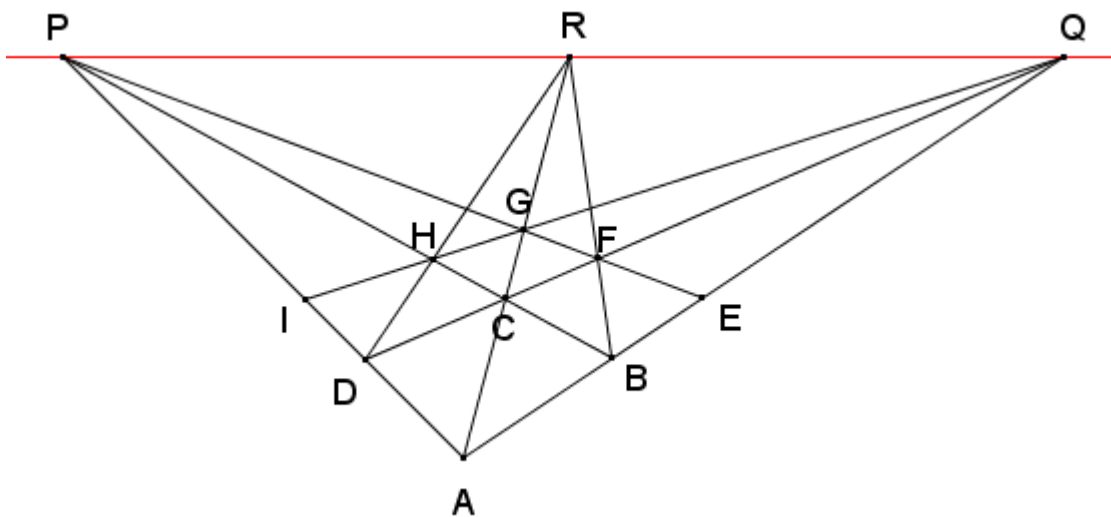
a.

b.

Opgave 50:

Teken verdwijnpunt P dat bij AD en BC hoort en verdwijnpunt Q dat bij AB en CD hoort.

Teken de horizon PQ .

Punt R is het verdwijnpunt dat hoort bij BF en AC .

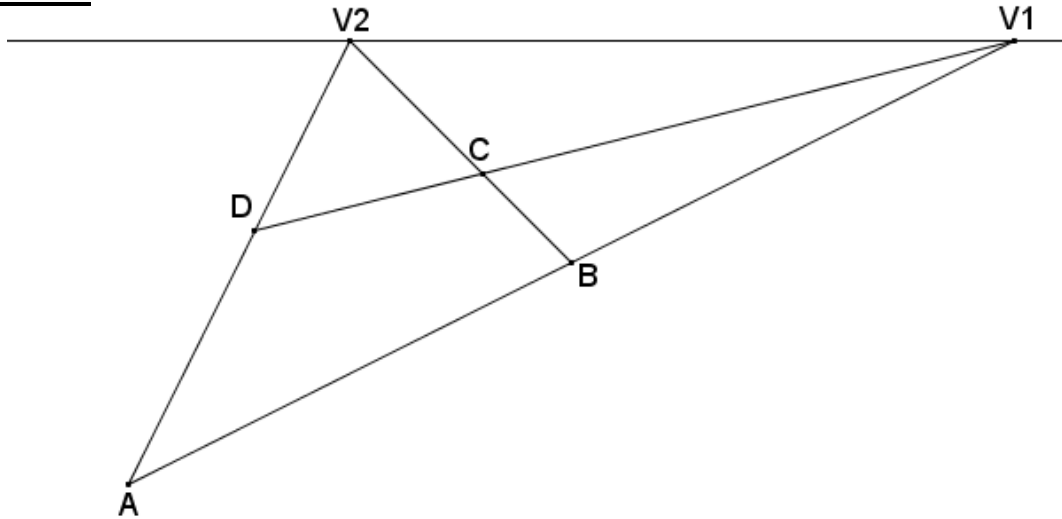
Punt G is het snijpunt van AC en EF .

Teken lijnstuk QG en verleng tot punt I op AP .

Punt H is het snijpunt van BP en QI

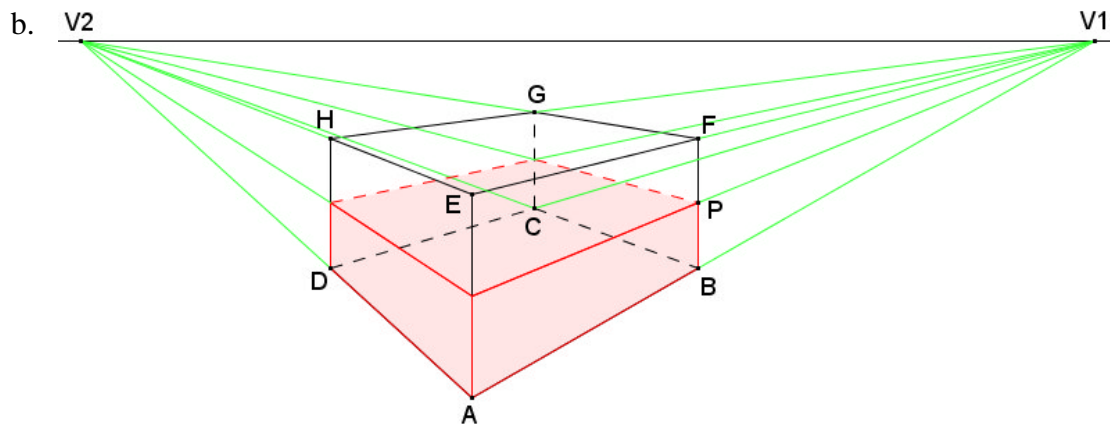
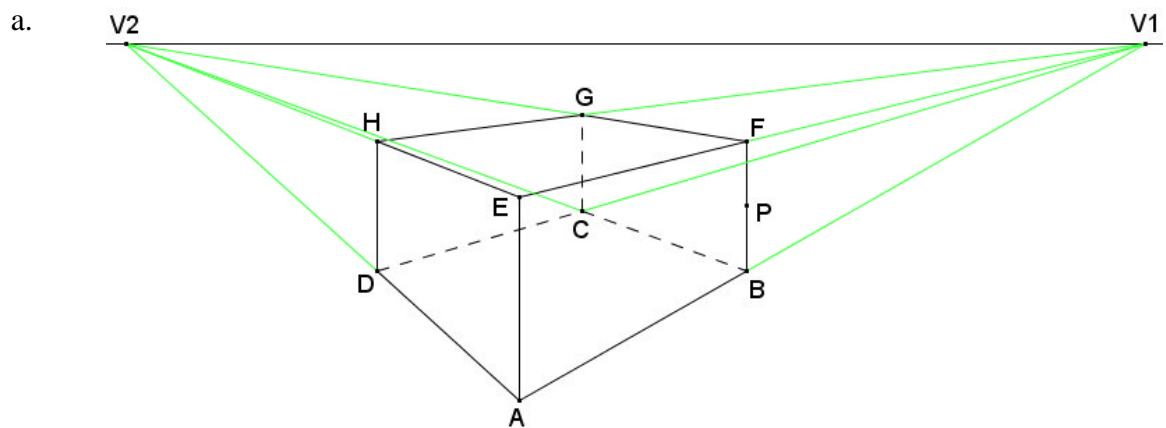

Opgave 51:

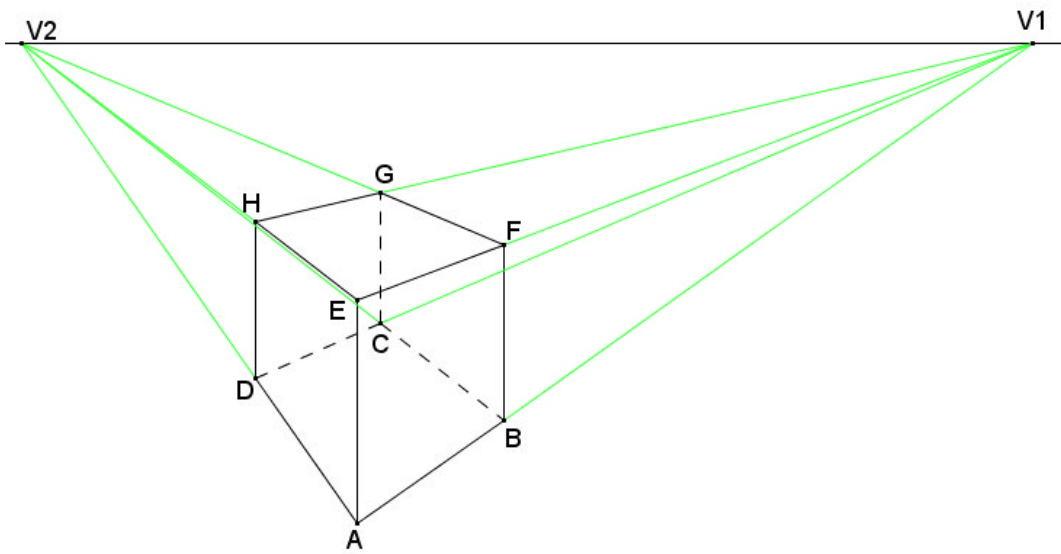
De lijn door A en B snijdt de horizon in punt $V1$.
De lijn door B en C snijdt de horizon in punt $V2$.
Teken lijn stuk $AV2$.
De lijn door C en $V1$ snijdt lijnstuk $AV2$ in punt D .

Opgave 52:

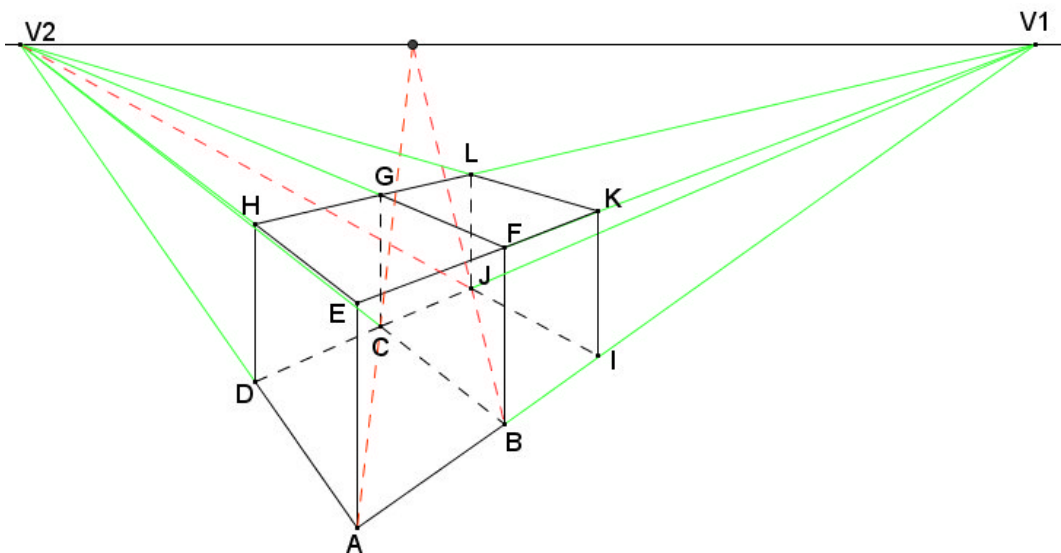

Opgave 53:

a.

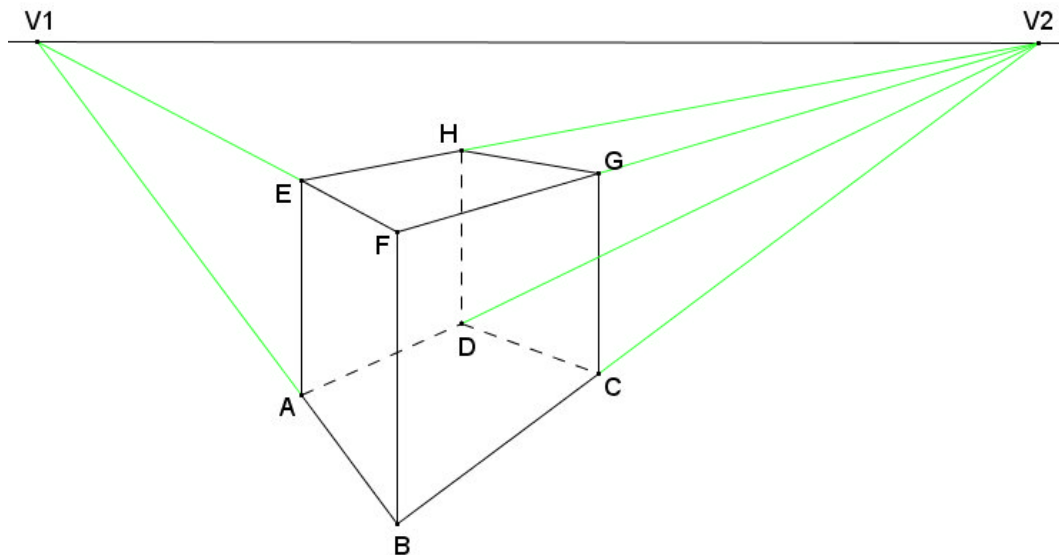
b.

Opgave 54:

a. AB en CD snijden elkaar niet op de horizon, dus AB is niet evenwijdig met CD , dus het prisma is geen balk

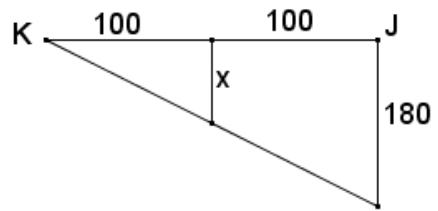
b.

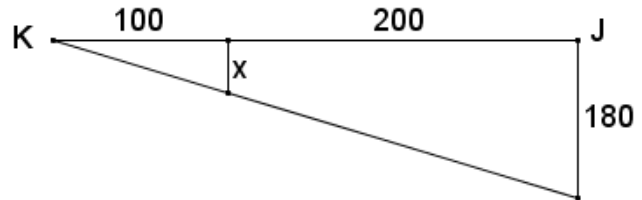
c. AB en CD snijden elkaar voor de horizon, dus BC is langer dan AD .

Opgave 55:

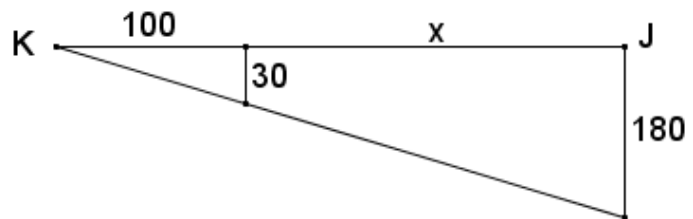
a. $\frac{x}{100} = \frac{180}{200}$
 $x = 90$ cm

b. $\frac{x}{180} = \frac{100}{300}$
 $x = 60$ cm

c. $\frac{30}{180} = \frac{100}{x+100}$
 $30(x+100) = 18000$
 $30x + 3000 = 18000$
 $30x = 15000$
 $x = 500$

Of: 30 wordt 6×zo groot dus 100 wordt 6×zo groot, dus $KJ = 600$ dus $x = 500$

Als de lengte van het beeld 15 cm is:

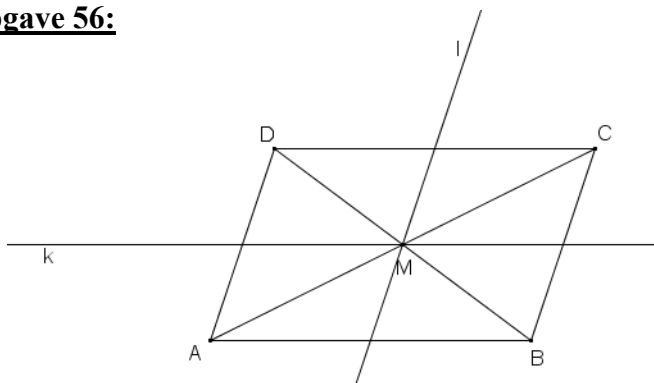
15 wordt 12×zo groot dus 100 wordt 12×zo groot, dus $KJ = 1200$ dus $x = 1100$

Als de lengte van het beeld 1 cm is:

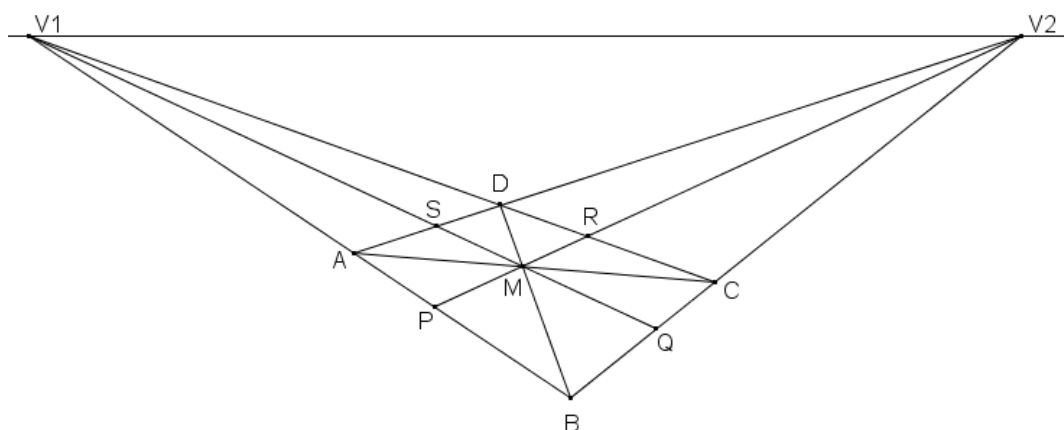
1 wordt 180× zo groot dus 100 wordt 180×zo groot, dus $KJ = 18000$ dus $x = 17900$

Opgave 56:

a.

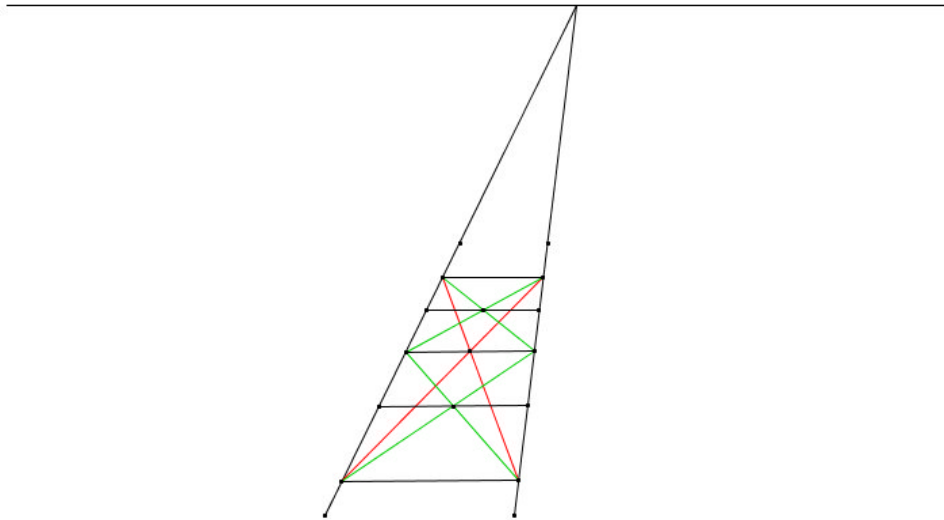

b.

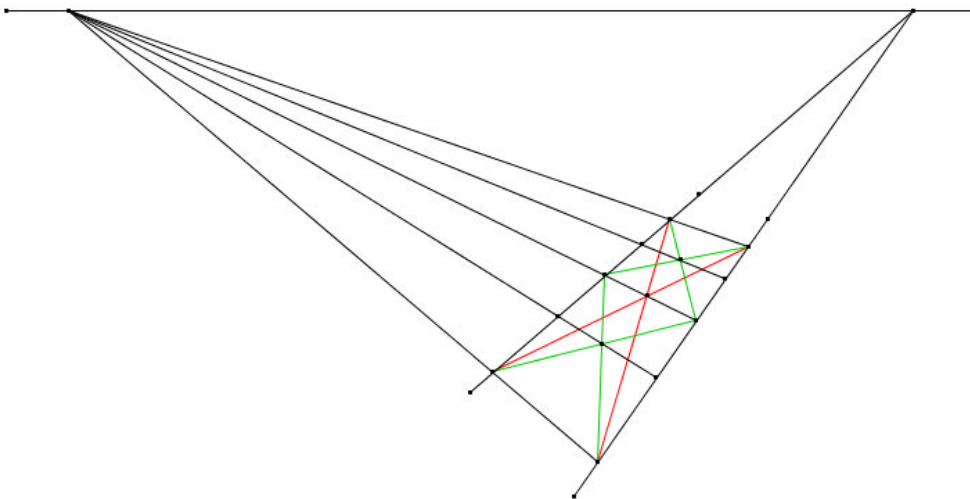

Opgave 57:

a.

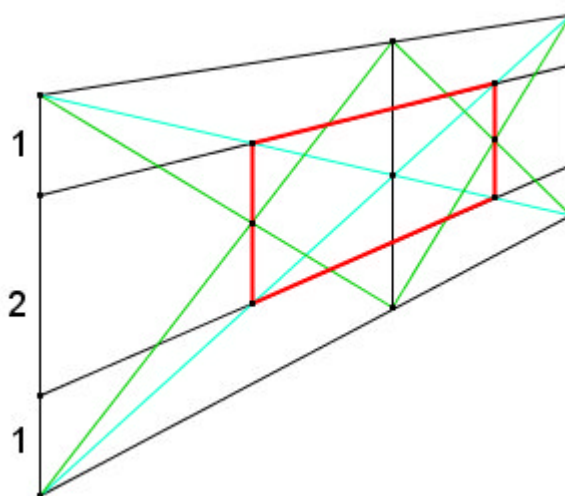
b.

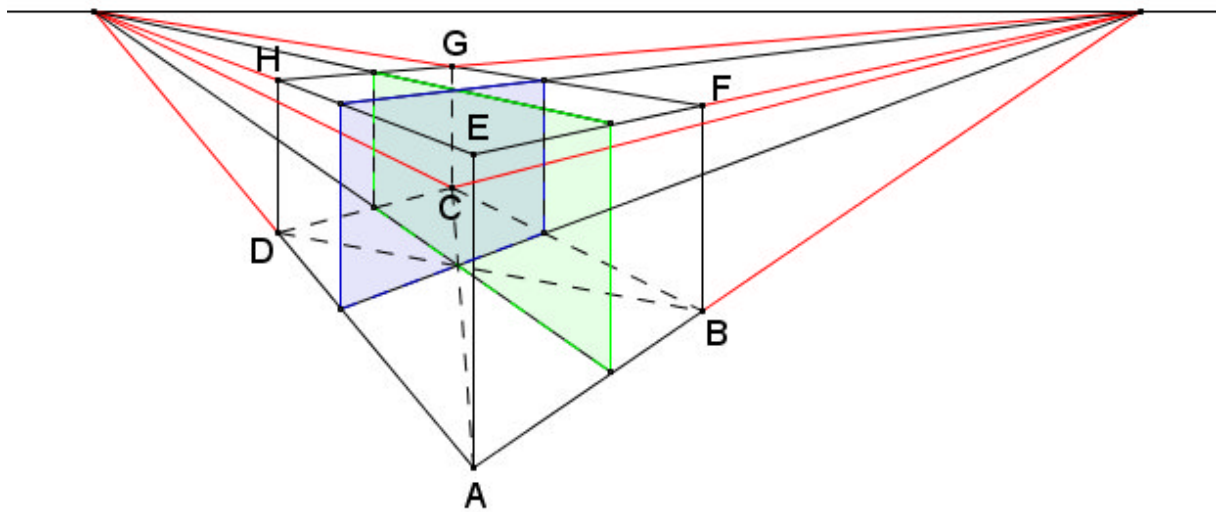
Opgave 58:

Omdat de linker zijkant van de muur verticaal loopt, mag je op deze muur gewoon meten. Dus je kunt op dit lijnstuk punten afpassen op een afstand van 1, 2 en 1 van elkaar. Hetzelfde geldt voor het rechter lijnstuk.

Omdat het schilderij in de lengte precies de helft is van de lengte van de muur, kun je de middens steeds vinden op dezelfde manier als in opgave 57a.

Opgave 59:

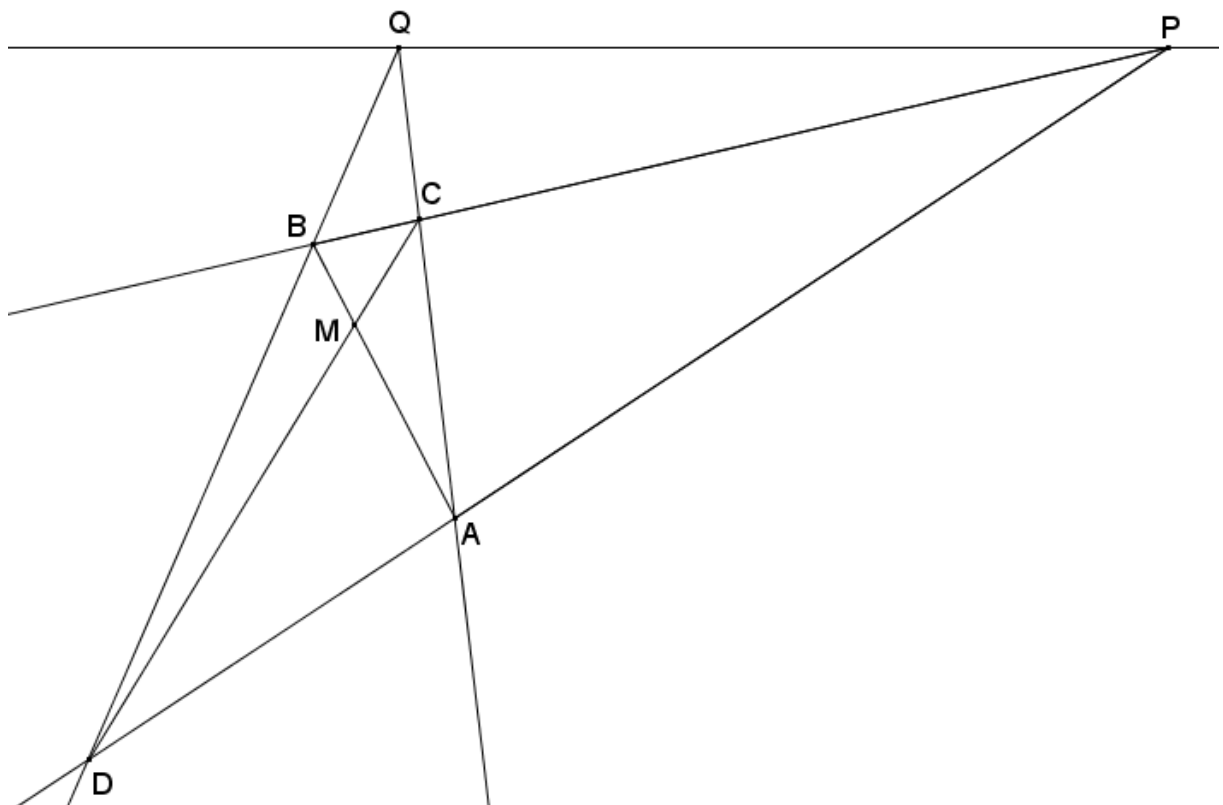

Opgave 60:

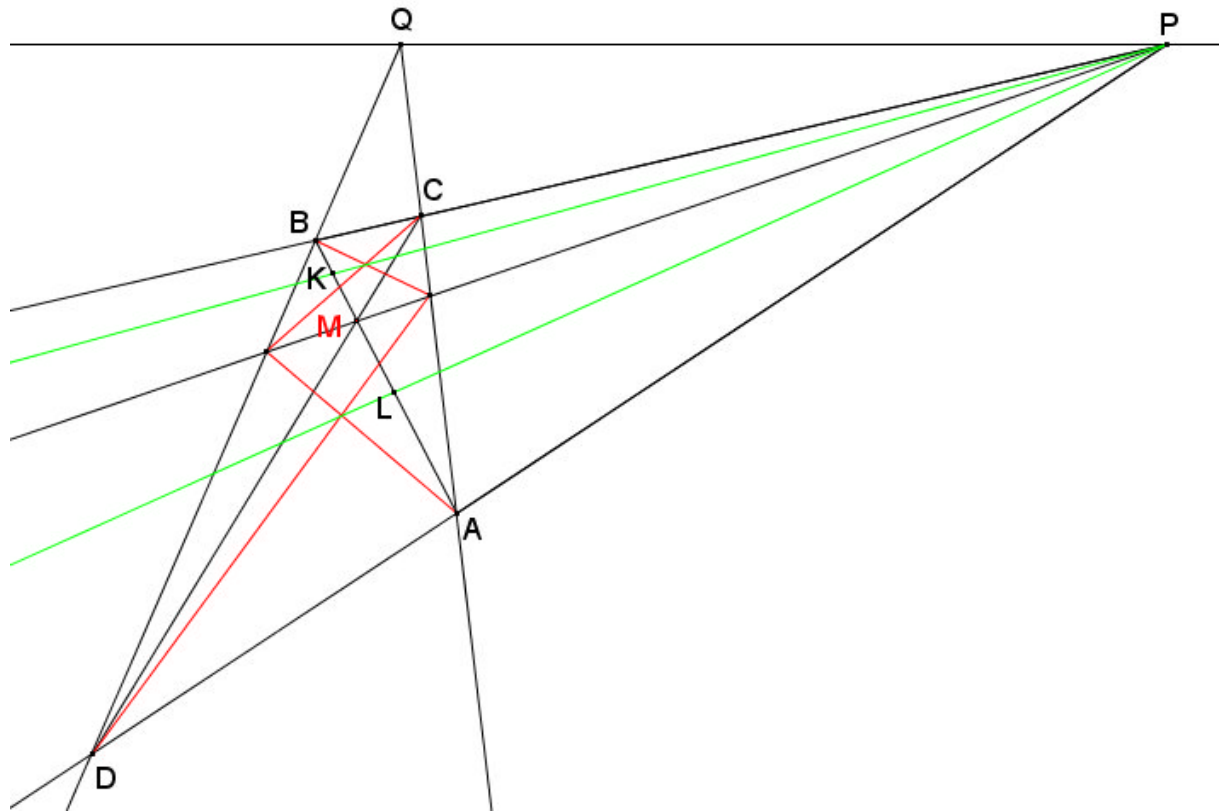
AB moet evenwijdig liggen met de horizon of loodrecht op de horizon.

Opgave 61:

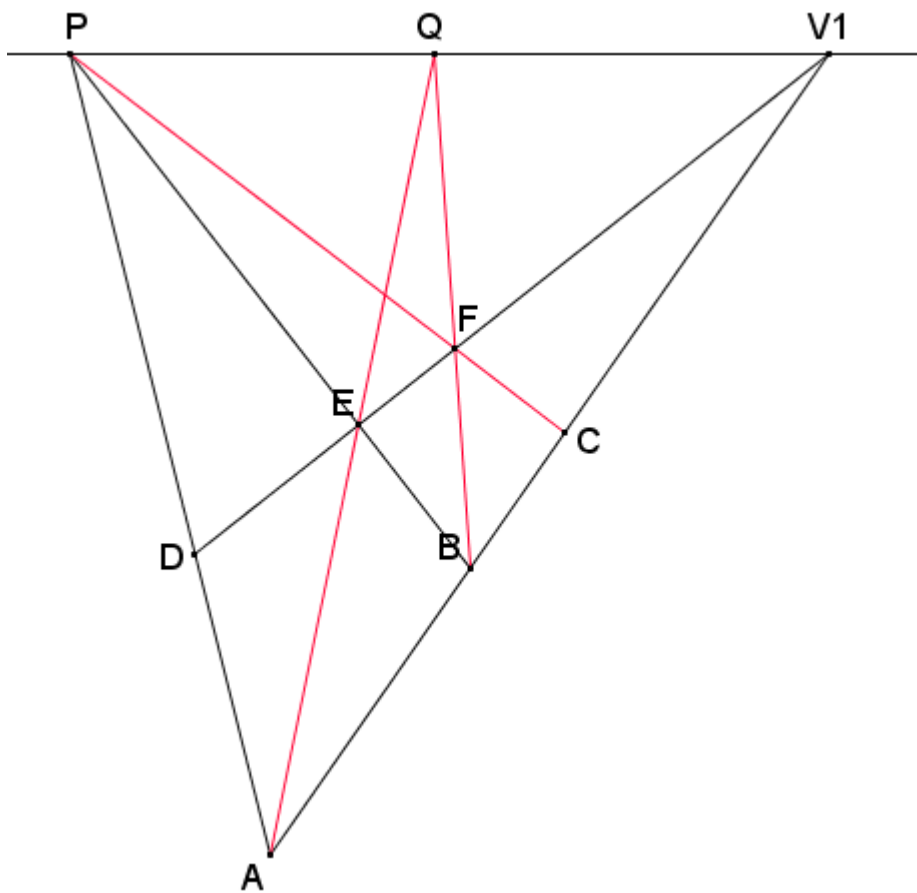
a.

b.

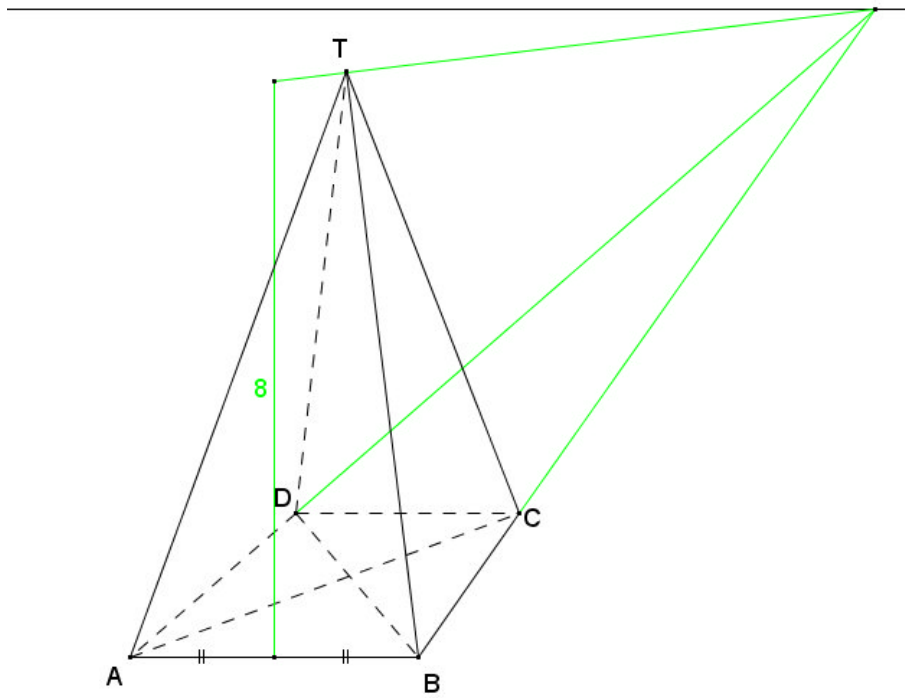

Opgave 62:

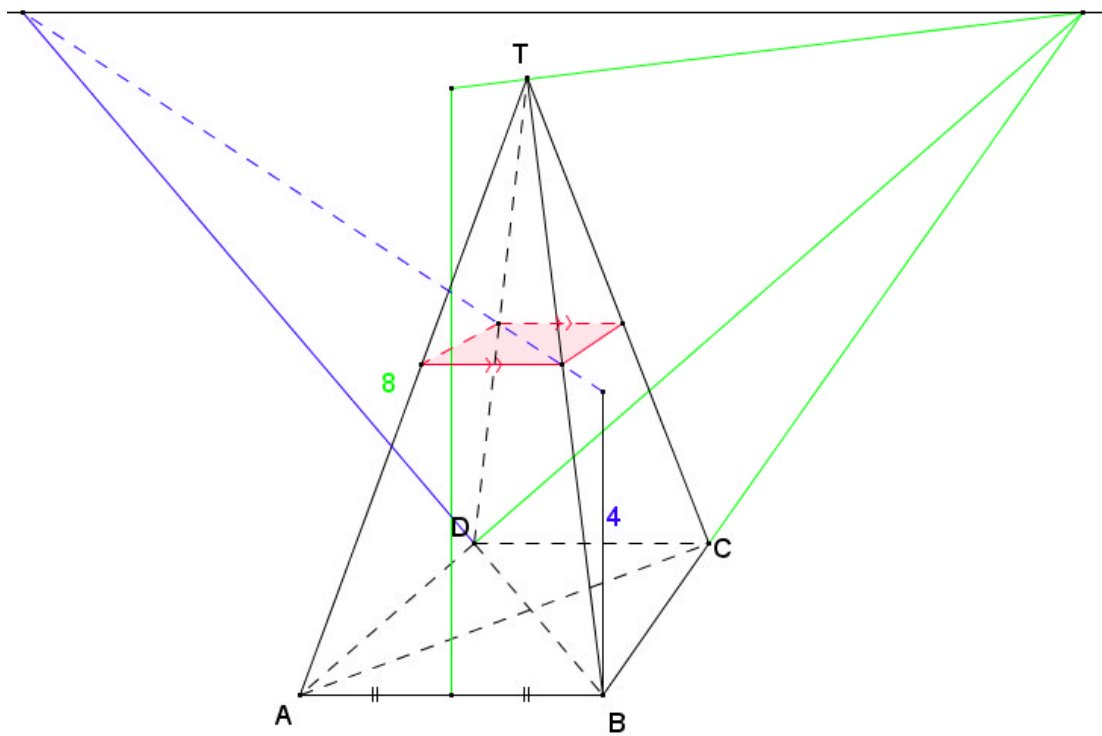

Opgave 63:

a.

b.

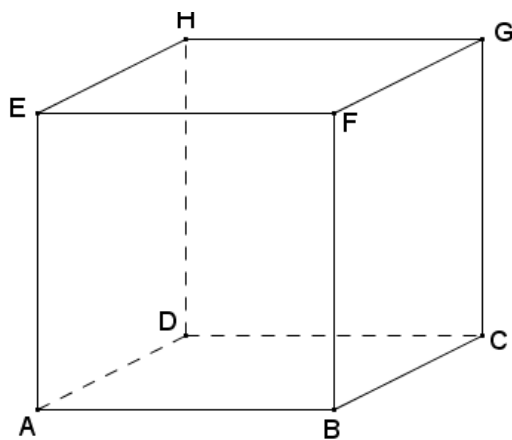
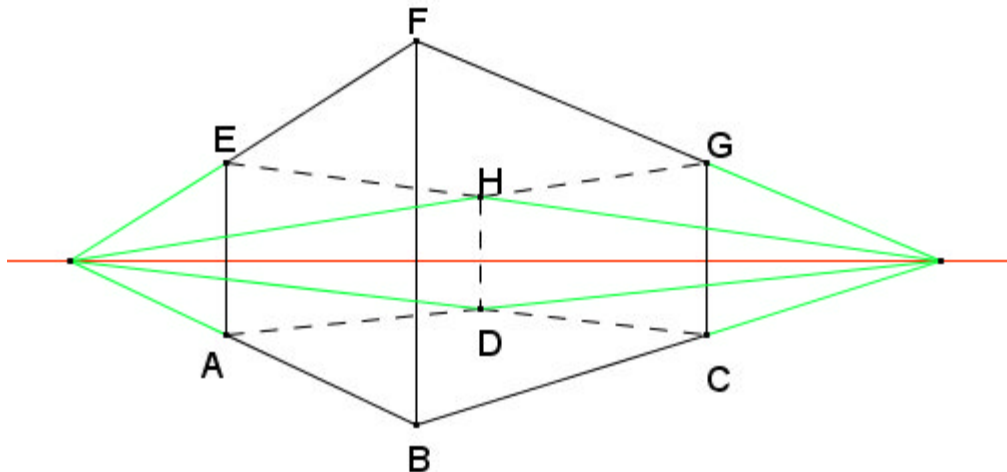
5.5 Parallelprojectie

Opgave 64:

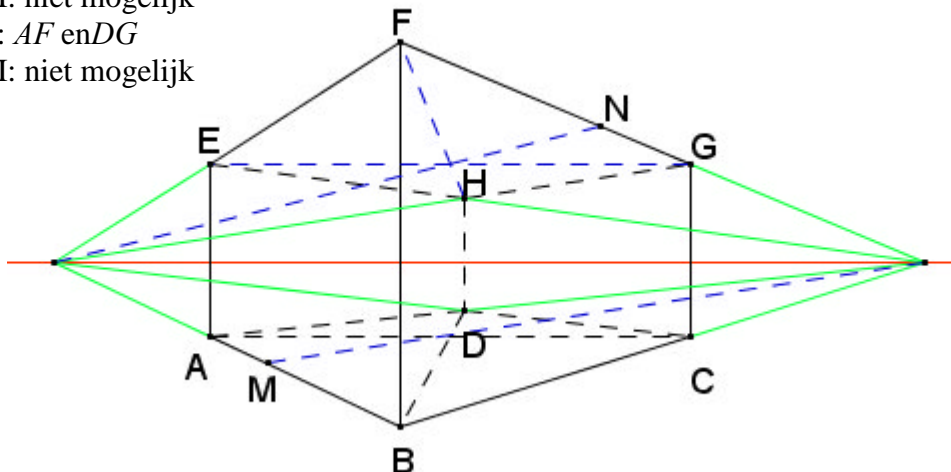
- AD en BC zijn zowel in de tekening als in het echt evenwijdig. Als de tekening in perspectief was, dan zouden AD en BC elkaar snijden in een verdwijnpunt.
- ja, je ogen bevinden zich rechtsboven ten opzichte van de kubus.
- $BF = CG$ en het midden van BC in de tekening is ook het midden van BC in werkelijkheid.
- het achtervlak is even groot als het voorvlak.

Opgave 65:

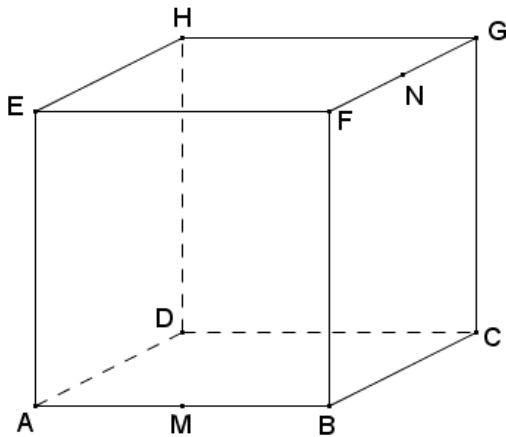
a.

- figuur I: AB en EF
figuur II: niet mogelijk
- figuur I: AF en DG
figuur II: niet mogelijk
-

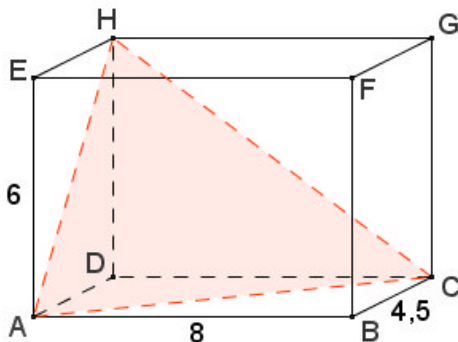
In de perspectieftekening liggen de middens van de ribben niet in het midden van de getekende ribben, bij de scheve projectie is dat wel het geval.

Opgave 66:

- nee, want in de perspectieftekening geldt: $AD = 2$ en bij de scheve projectie geldt: $AD = 3$
- de balk in scheve projectie heeft de grootste inhoud, nl: $Inh = 4 \cdot 3 \cdot 2 = 24$
voor de perspectieftekening geldt: $Inh = 4 \cdot 2 \cdot 2 = 16$

Opgave 67:

a.

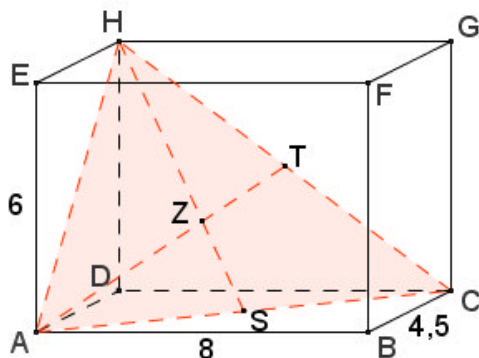
$$AC = \sqrt{8^2 + (4\frac{1}{2})^2} = \sqrt{84\frac{1}{4}}$$

$$CH = \sqrt{8^2 + 6^2} = 10$$

$$AH = \sqrt{6^2 + (4\frac{1}{2})^2} = \sqrt{56\frac{1}{4}} = 7\frac{1}{2}$$

b. CH

c.

$\triangle CST \sim \triangle CAH$ (snavefiguur) dus $AH : ST = AC : SC = 2 : 1$

figuur $AHZST$ is een zandloperfiguur dus $HZ : ZS = AH : TS = 2 : 1$

ja

d. $ST : AH = 1 : 2$

Opgave 68:

Figuur 1: $\tan \angle POA = \frac{1}{1} = 1$ dus $\angle POA = 45^\circ$ dus de wijkhoek = 45°

$$\text{verkorting} = \frac{\sqrt{2}}{4} = \frac{1}{4}\sqrt{2}$$

figuur II: $\tan \angle AOH = \frac{2}{1} = 2$ dus $\angle AOH = 63^\circ$

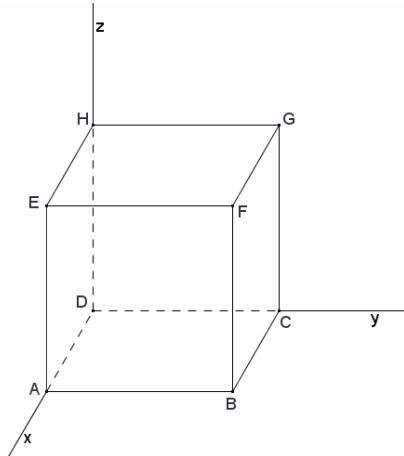
$$\text{wijkhoek} = 180^\circ - \angle AOH = 180^\circ - 63^\circ = 117^\circ$$

$$\text{verkorting} = \frac{\sqrt{5}}{4} = \frac{1}{4}\sqrt{5}$$

figuur III: $\tan \angle POA = \frac{1}{1} = 1$ dus $\angle POA = 45^\circ$ dus de wijkhoek = 45°

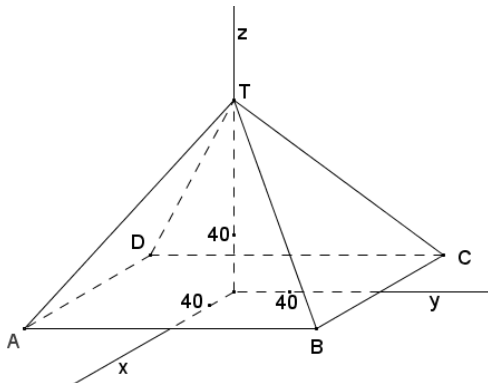
$$\text{verkorting} = \frac{2\sqrt{2}}{4} = \frac{1}{2}\sqrt{2}$$

Opgave 69:

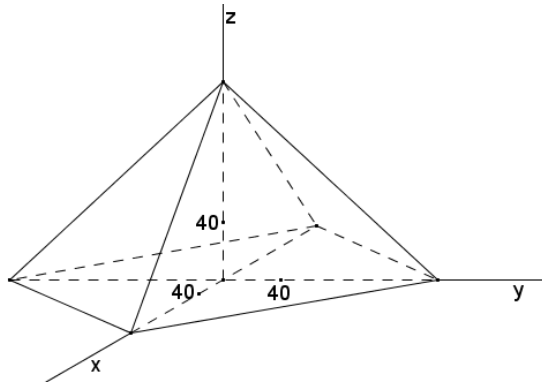

Opgave 70:

a.

b.

c. de wijkhoek is 60° en de verkorting is $\frac{1}{2}$

Opgave 71:

a. AF , MB

b. $AF = \sqrt{4^2 + 3^2} = 5$

AD is in de tekening 3, dus in werkelijkheid: $AD = \frac{3}{\frac{3}{4}} = 4$

$$AH = \sqrt{4^2 + 3^2} = 5$$

$$AG = \sqrt{AH^2 + HG^2} = \sqrt{5^2 + 4^2} = \sqrt{41} = 6,4$$

$$MB = \sqrt{\left(1\frac{1}{2}\right)^2 + 4^2} = \sqrt{18\frac{1}{4}} = 4,3$$

$$MH = \sqrt{\left(1\frac{1}{2}\right)^2 + 4^2} = \sqrt{18\frac{1}{4}} = 4,3$$

$$MC = \sqrt{MH^2 + HG^2} = \sqrt{\left(\sqrt{18\frac{1}{4}}\right)^2 + 4^2} = \sqrt{34\frac{1}{4}} = 5,9$$

c. $\angle BMF$

d. $\tan \angle AMB = \frac{4}{1\frac{1}{2}}$

$$\angle AMB = 69,4^\circ$$

$$\angle BMF = 180^\circ - 2 \cdot \angle AMB = 180^\circ - 2 \cdot 69,4 = 41^\circ$$

Opgave 72:

De wijkhoek is 45° en de verkorting is $\frac{1}{2}$.

Opgave 73: